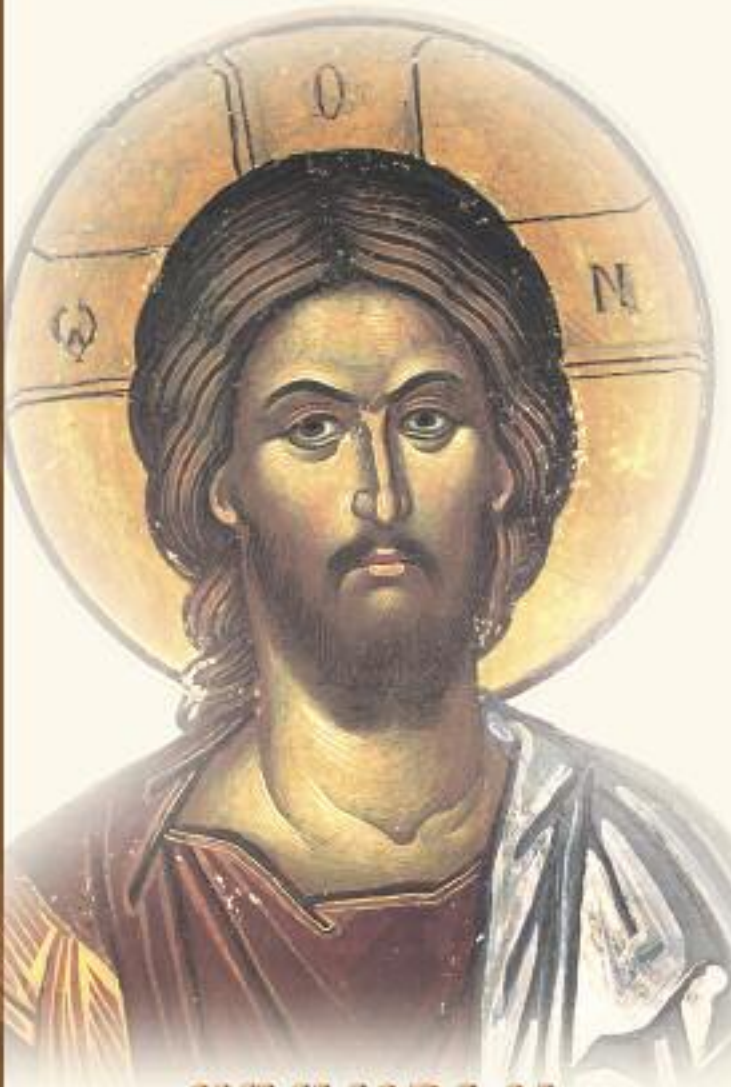
ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ
ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗΣ,
ΒΥΡΩΝΟΣ
ΚΑΙ ΥΜΗΤΤΟΥ
ΔΑΝΙΗΛ

ΣΥΜΜΟΡΦΟΙ ΤΗΣ ΕΙΚΟΝΟΣ ΤΟΥ ΥΙΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

Ιερά Μητρόπολις
Καισαριανής,
Βύρωνος
και Υμηττού
Καισαριανή 2009

Σύμμορφοι τῆς εἰκόνος τοῦ Υἱοῦ τοῦ θεοῦ

Σειρά: «Χριστολογικά» ἀριθμ. 22

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗΣ, ΒΥΡΩΝΟΣ ΚΑΙ ΥΜΗΤΤΟΥ
ΔΑΝΙΗΛ

Σύμμορφοι τῆς εἰκόνος τοῦ Υἱοῦ τοῦ θεοῦ

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗΣ, ΒΥΡΩΝΟΣ ΚΑΙ ΥΜΗΤΤΟΥ
ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗ 2009

Σύμμορφοι τῆς εἰκόνος τοῦ Υἱοῦ τοῦ θεοῦ

Κείμενα:
Μητροπολίτου Καισαριανῆς, Βύρωνος καί Ὑμηττοῦ
Δανιήλ

Στοιχειοθεσία, Διακόσμησις, Ἐπιμέλεια Ἐκδόσεως:
Ἀδελφότης Ἱερᾶς Μονῆς Ἁγίου Ἰωάννου Προδρόμου Καρέα

Εἰκόνα ἐξωφύλλου:
Ὁ Χριστός, λεπτομέρεια ἀπό τή Δέηση.
(Θεοφάνου τοῦ Κρητός) Μονή Σταυρονικήτα.

Σειρά:
«Χριστολογικά» ἀριθμ. 22

Copyright:
Ἱερά Μητρόπολις Καισαριανῆς, Βύρωνος καί Ὑμηττοῦ.
Λεωφόρος Ὑμηττοῦ 47-51, Τ.Κ. 161 21 Καισαριανή
Τηλ.: 210.72.24.123
www.imkby.gr e-mail: info@imkby.gr

ISBN: 978-960-6841-25-5

Πρόλογος

Σέ μιά ἐποχή συγχύσεων καί πλανῶν ἡ ἑορτή τῆς σαρκώσεως τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ καί τῆς κατά σάρκα γεννήσεως τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀποκαλύπτει στόν σκοτισμένο ἀπό τά πάθη, τίς ἡδονές τῆς σαρκός καί τίς μέριμνες τοῦ βίου ἄνθρωπο τήν ὑπαρξιακή του ταυτότητα καί ἐσχατολογική προοπτική του κατά τούς ἀποστολικούς λόγους: Ἡ ζωή σας εἶναι κρυμμένη μαζί μέ τόν Χριστό στόν Θεό. Ὅταν ὁ Χριστός, πού εἶναι ἡ ἀληθινή ζωή μας, φανερωθεῖ, τότε καί σεῖς θά φανερωθεῖτε μαζί Του δοξασμένοι στήν παρουσία Του[1].

«Ἀγαπητοί μου, τώρα εἴμαστε παιδιά τοῦ Θεοῦ. Τί πρόκειται νά γίνουμε στό μέλλον δέν ἔχει ἀκόμη φανερωθεῖ. Ξέρουμε ὅμως πώς ὅταν ὁ Χριστός φανερωθεῖ στήν δευτέρα παρουσία Του, θά γίνουμε ὅμοιοι μ᾽ αὐτόν, γιατί θά Τόν δοῦμε ὅπως πραγματικά εἶναι. Ὅποιος λοιπόν, μ᾽ ἐμπι-

1. *«Ἡ ζωὴ ὑμῶν κέκρυπται σὺν τῷ Χριστῷ ἐν τῷ Θεῷ· ὅταν ὁ Χριστὸς φανερωθῇ, ἡ ζωὴ ἡμῶν, τότε καὶ ὑμεῖς σὺν αὐτῷ φανερωθήσεσθε ἐν δόξῃ»* (Πρὸς Κολοσσαεῖς γ΄ 3-4).

στοσύνη στόν Χριστό ἔχει αὐτή τήν ἐλπίδα, προετοιμάζεται. Καθαρίζει τόν ἑαυτό του ἀπό τήν ἁμαρτία, ἔχοντας ὡς πρότυπο τήν καθαρότητα Ἐκείνου»[2].

Μέ τό μικρό αὐτό βοήθημα ἀποσκοποῦμε νά βοηθήσουμε τούς πιστούς τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεώς μας νά ἀποκτήσουν αὐτή τήν ἐπίγνωση γιά νά ζοῦν ἐν Χριστῷ, ἀναγεννημένοι ἀπό τήν χάρη τοῦ Παναγίου Πνεύματος.

2. «*Ἀγαπητοί, νῦν τέκνα Θεοῦ ἐσμεν, καὶ οὔπω ἐφανερώθη τί ἐσόμεθα· οἴδαμεν δὲ ὅτι ἐὰν φανερωθῇ, ὅμοιοι αὐτῷ ἐσόμεθα, ὅτι ὀψόμεθα αὐτὸν καθώς ἐστι, καὶ πᾶς ὁ ἔχων τὴν ἐλπίδα ταύτην ἐπ᾽ αὐτῷ ἁγνίζει ἑαυτόν, καθὼς ἐκεῖνος ἁγνός ἐστι*» (Α΄ Ἰωάννου γ΄ 2-3).

«Οὕς προέγνω, καὶ προώρισε συμμόρφους τῆς εἰκόνος τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν πρωτότοκον ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς»
(Πρός Ρωμαίους η′ 29).

τενίζοντες στοχαστικά πρός τό μυστήριο τῆς θείας οἰκονομίας, πού μᾶς καλεῖ ἡ ἁγία Ἐκκλησία μας νά προσκυνήσουμε λατρευτικῶς καί νά ἑορτάσουμε θεοπρεπῶς, θεωροῦμε ἐπίκαιρο νά ὑπενθυμίσουμε, ὅτι οἱ πιστοί ὀφείλουμε νά ἐννοήσουμε πλήρως σ᾽ ὅλη τήν ἔκτασή του τό μυστήριο τῆς σωτηρίας μας κατά τόν ἀποστολικό λόγο, πού μᾶς προτρέπει:

«Γιά νά μπορέσετε νά καταλάβετε μαζί μέ ὅλους τούς Χριστιανούς, ποιό εἶναι τό πλάτος καί τό μῆκος καί τό βάθος καί τό ὕψος τοῦ μυστηρίου τῆς σωτηρίας καί νά γνωρίσετε τήν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ πού ξεπερνάει κάθε ἀνθρώπινη γνώση. Ἔτσι θά γεμίσει ἡ ζωή σας μέ τήν πλούσια χάρη τοῦ Θεοῦ»[1].

1. *«Ἵνα ἐξισχύσητε καταλαβέσθαι σὺν πᾶσι τοῖς ἁγίοις τί τὸ πλάτος καὶ μῆκος καὶ βάθος καὶ ὕψος, γνῶναί τε τὴν ὑπερβάλλουσαν τῆς γνώσεως ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ, ἵνα πληρωθῆτε εἰς πᾶν τὸ πλήρωμα τοῦ Θεοῦ»* (Πρός Ἐφεσίους γ′ 18-19).

Οἱ πιστοί ὀφείλουν νά γνωρίζουν τόν σκοπό τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ κι᾽ ὅσο θά μελετοῦν *«τό μέγα τῆς εὐσεβείας μυστήριον»*[2] τόσο ὁ νοῦς τους θά ἐκπλήσσεται καί ἡ καρδιά τους θά φλέγεται ἀπό τήν θεία ἀγάπη καί θά ἐπιθυμοῦν *«σύν Χριστῷ εἶναι»*[3] νά ἑνωθοῦν καί νά ζήσουν μέ τόν Ἰησοῦ Χριστό.

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος στό χωρίο πού προτάσσεται σ᾽ αὐτή τήν πνευματική μελέτη φανερώνει τόν σκοπό τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ.

Μέ τό μυστήριο τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Υἱοῦ καί Λόγου τοῦ Θεοῦ, τό δεύτερο πρόσωπο τῆς Παναγίας Τριάδος, ὁ Θεός Υἱός ἔγινε καί ἄνθρωπος, γιά νά πραγματοποιηθεῖ ἡ ἀνάπλαση τοῦ ἀνθρώπινου γένους, πού φθάρηκε ἀπό τήν ἁμαρτία καί τελικῶς ὑποτάχθηκε στούς νόμους τῆς φθορᾶς καί τοῦ θανάτου. Μέ τό μυστήριο τῆς σαρκώσεως τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ δόθηκε ἡ δυνατότητα σ᾽ ὅσους Τόν πιστέψουν καί ἑνωθοῦν μαζί Του νά γίνουν σύμμορφοι τῆς εἰκόνας Του, νά ἐπιτύχουν τόν σκοπό τῆς δημιουργίας τους, γιά νά εἶναι Αὐτός ὁ πρῶτος ἀνάμεσα σέ πολλούς ὁμοίους Του ἀδελφούς.

Θά ἐπιχειρήσουμε μέ ὁδηγό μας τούς λόγους τῆς ἁγίας Γραφῆς καί τῶν ἁγίων καί θεοφόρων Πατέρων μας νά εἰσδύσουμε στό μυστήριο πού ἀποτελεῖ τήν βάση τῆς σωτηρίας μας καί τῆς πνευματικῆς ἀπελευθερώσεώς μας ἀπό τίς συνθῆκες τῆς πτώσεως, τῆς ματαιότητας, τῆς φθορᾶς καί τοῦ θανάτου.

2. Πρός Τιμόθεον Α′ γ′ 16.
3. Πρός Φιλιππησίους α′ 23.

Γιά νά προσεγγίσουμε καί νά κατανοήσουμε τό σχέδιο τοῦ Δημιουργοῦ Θεοῦ πρέπει νά σταθοῦμε στά ἑξῆς σημεῖα:

1. Ὁ «κατ' εἰκόνα τοῦ θεοῦ πλασθείς ἄνθρωπος».

Σύμφωνα μέ τήν ἁγία Γραφή ὁ Δημιουργός Θεός δημιούργησε, ἔκτισε τόν ἄνθρωπο *«κατ' εἰκόνα Θεοῦ ἐποίησεν αὐτόν»*[4].

Οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας μας ἔχουν ἑρμηνεύσει καί σχολιάσει μέ τήν θεόσδοτη σοφία τους τόν λόγο αὐτό, πού ἀναφέρεται στήν δημιουργία τοῦ ἀνθρώπου καί ἐξήγησαν μέ πλοῦτο θεολογικῶν ἐννοιῶν τί σημαίνει, ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἶναι εἰκόνα τοῦ Θεοῦ μέ δυνατότητα νά ὁμοιάσει σ' Αὐτόν.

Συνοπτικῶς ἀναφέρουμε, ὅτι ὁ ἄνθρωπος δημιουργήθηκε κατ' εἰκόνα Θεοῦ καί ἔχει τόν νοῦ, τόν λόγο καί τό πνεῦμα, ὅπως εἶναι ἡ Παναγία καί Ζωαρχική Τριάδα Πατήρ, Υἱός καί ἅγιο Πνεῦμα. Αὐτή ἡ κατά τήν ἁγία Τριάδα δημιουργία του θά τοῦ ἐπέτρεπε νά ζεῖ σέ κοινωνία μέ τόν Θεό καί Δημιουργό του.

Σέ κοινωνία μέ τόν Θεό Δημιουργό θά παρέμενε, ἐφ' ὅσον σεβόταν τό ἅγιο θέλημά Του, τηρώντας τήν ἐντολή Του.

Ὁ ἄνθρωπος ὅμως δέν διατηρήθηκε γιά πολύ χρόνο σ' αὐτή τήν κατάσταση τῆς κοινωνίας μέ τόν Δημιουργό του. Ὁ διάβολος εἰσηγήθηκε στούς Πρωτοπλάστους νά παραβοῦν τήν ἐντολή τοῦ Δημιουργοῦ τους καί τούς παραπλάνησε, ὅτι δέν θά ὑποστοῦν τίς συνέπειες πού ὁ Θεός τούς προειδοποίησε, ὅτι θά ἐπέλθουν στήν περίπτωση πού θά παρέβαιναν τήν ἐντολή Του.

4. Γενέσεως α' 27.

Ἔτσι οἱ πρωτόπλαστοι παρέβησαν τήν ἐντολή καί διακόπηκε ἡ κοινωνία τους μέ τόν Κύριο καί Θεό τους. Ἔτσι ὅμως ἐπῆλθε σταδιακά ἐξαχρείωση τοῦ ἀνθρώπινου γένους, πού ἀπώλεσε τήν θεόσδοτη τιμή καί εὐπρέπεια. Ὁ ἄνθρωπος, ἀφοῦ ἐγκαταλήφθηκε ἀπό τήν Χάρη τοῦ Θεοῦ, προσέλαβε τά κτηνώδη χαρακτηριστικά τῶν ἀλόγων ζώων, ὅπως διδάσκει ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ:

«Ὁ ἄνθρωπος ἐνῶ ἔχει τιμή καί ἀξία, ὡς λογικό δημιούργημα τοῦ Θεοῦ, δέν κατενόησε αὐτό. Ἀλλά ἦρθε καί τάχθηκε στήν θέση τῶν ἀνοήτων κτηνῶν, ἔγινε ὅμοιος μέ αὐτά κατά τήν ἀνοησία καί τήν ζωή»[5].

Μέ τήν παράβαση τῆς ἐντολῆς τοῦ Θεοῦ ξέπεσε ἀπό τήν καλλίτερη, ἀνώτερη καί θεία ζωή, ἐπειδή δέν κατανόησε καί δέν ἐκτίμησε τήν κατάσταση τῆς τιμῆς, στήν ὁποία βρισκόταν. Ἔτσι ὁ λογικός ἄνθρωπος, ἐνῶ ἔπρεπε νά ὁμοιωθεῖ μέ τόν Θεό, ἀπέκτησε τόν χαρακτήρα τῶν ἀλόγων ζώων καί θηρίων, μοιάζοντας σ᾽ αὐτά μέ τήν συμπεριφορά του.

Μέ ζωηρές εἰκόνες διεκτραγωδεῖ ὁ ἅγιος Πατέρας μας Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος τόν ἐμπαθή ἄνθρωπο καί διερωτᾶται πῶς νά χαρακτηρίσει ἄνθρωπο αὐτόν, πού ἐνεργεῖται ἀπό τά πάθη τῆς κακίας, τῆς πονηρίας καί κάθε ἀκαθαρσίας, πού εἶναι χαρακτηριστικά τῆς συμπεριφορᾶς τῶν ἀνοήτων κτηνῶν ὡς ἑξῆς:

«Ὅταν λακτίζεις σάν ὄνος καί πηδᾶς ὅπως ὁ ταῦρος καί χρεμετίζεις γιά τίς γυναῖκες ὅπως ὁ ἵππος καί εἶσαι λαίμαργος ὅπως ἡ ἀρκούδα καί παχαίνεις τό σῶμα σου σάν ἡμίονος καί μνησικακεῖς σάν καμήλα καί ἁρπάζεις ὅπως ὁ λύκος, ὀργίζεσαι ὅπως τό φίδι, δαγκώνεις ὅπως ὁ σκορπιός, εἶσαι

5. *«Ἄνθρωπος ἐν τιμῇ ὢν οὐ συνῆκε, παρασυνεβλήθη τοῖς κτήνεσι τοῖς ἀνοήτοις καὶ ὡμοιώθη αὐτοῖς»* (Ψαλμοῦ μη′ (μθ′) 48,13).

ὕπουλος ὅπως ἡ ἀλεποῦ, ἔχεις μέσα στήν ψυχή σου δηλητήριο ὅπως ἡ κόμπρα καί ἡ ἔχιδνα καί διεξάγεις πόλεμο κατά τῶν ἀδελφῶν σου ὅπως ὁ πονηρός ἐκεῖνος διάβολος, πῶς εἶναι δυνατόν νά σέ ὑπολογίζω μεταξύ τῶν ἀνθρώπων, ἀφοῦ βλέπω νά ἔχεις αὐτοῦ τοῦ εἴδους τά χαρακτηριστικά; Ἐνῶ ἀναζητῶ τήν διαφορά μεταξύ πιστοῦ καί κατηχουμένου, ὑπάρχει κίνδυνος νά μή βρῶ διαφορά μεταξύ ἀνθρώπου καί θηρίου. Τί νά σέ ὀνομάσω λοιπόν; Θηρίο; Τά θηρία ὅμως ἔχουν ἕνα ἀπό αὐτά τά ἐλαττώματα. Ἐσύ, ἀντιθέτως, ἀφοῦ τά συγκέντρωσες ὅλα μαζί, προχωρεῖς πέρα ἀπό τήν ζωώδη κατάσταση ἐκείνων. Νά σέ ἀποκαλέσω σατανᾶ; Ἀλλά ὁ σατανᾶς οὔτε κοιλιόδουλος εἶναι οὔτε ἐρωτευμένος μέ τά χρήματα. Ἀπάντησέ μου λοιπόν. Πῶς θά σέ ἀποκαλῶ ἄνθρωπο, ὅταν ἔχεις περισσότερα ἐλαττώματα ἀπό τά θηρία καί ἀπό τόν σατανᾶ;»[6].

Ὁ ἴδιος μακάριος καί ἅγιος Πατέρας ἐπισημαίνει, ὅτι

---

6. *«Ὅταν γὰρ λακτίζῃς μὲν ὥσπερ ὄνος, σκιρτᾷς δὲ ὥσπερ ταῦρος, χρεμετίζῃς δὲ ἐπὶ γυναιξὶν ὥσπερ ἵππος· καὶ γαστριμαργῇς μὲν ὥσπερ ἄρκτος, πιαίνῃς δὲ τὴν σάρκα ὥσπερ ἡμίονος· μνησικακῇς δὲ ὥσπερ κάμηλος· καὶ ἁρπάζῃς μὲν ὡς λύκος, ὀργίζῃ δὲ ὡς ὄφις, πλήττῃς δὲ ὡς σκορπίος, ὕπουλος δὲ ᾖς ὥσπερ ἀλώπηξ, ἰὸν δὲ πονηρίας διατηρῇς ὥσπερ ἀσπὶς καὶ ἔχις, πολεμῇς δὲ κατὰ τῶν ἀδελφῶν ὥσπερ ὁ πονηρὸς δαίμων ἐκεῖνος· πῶς δυνήσομαί σε μετὰ τῶν ἀνθρώπων ἀριθμεῖν, οὐχ ὁρῶν ἐν σοὶ τῆς τοιαύτης φύσεως τοὺς χαρακτῆρας; Κατηχουμένου γὰρ καὶ πιστοῦ διαφορὰν ζητῶν, κινδυνεύω μηδὲ ἀνδρὸς καὶ θηρίου εὑρεῖν διαφοράν. Τί γάρ σε εἴπω; Θηρίον; Ἀλλὰ τὰ θηρία ἑνὶ τούτων τῶν ἐλαττωμάτων κατέχεται· σὺ δὲ ὁμοῦ συμφορήσας πάντα, πορρώτερω τῆς ἐκείνων ἀλογίας ὁδεύεις. Ἀλλὰ δαίμονά σε προσείπω; Ἀλλὰ δαίμων οὔτε γαστρὸς δουλεύει τυραννίδι, οὔτε χρημάτων ἐρᾷ. Ὅταν οὖν καὶ θηρίων καὶ δαιμόνων ἐλαττώματα πλείονα ἔχῃς, πῶς σε ἄνθρωπον καλέσομεν; εἰπέ μοι»* (Ἰωάννου Χρυσοστόμου, Ὑπόμνημα εἰς τό κατά Ματθαῖον Εὐαγγέλιον, Ὁμιλία δ΄, P.G. 57, στ. 48).

αὐτή ἡ ἀλλοίωση τῆς φύσεως τοῦ ἀνθρώπου, οὐσιαστικῶς, τοῦ στερεῖ τήν εἴσοδό του στήν βασιλεία τοῦ Θεοῦ Πατέρα καί Δημιουργοῦ:

«Ἄς μή διατηρήσει λοιπόν κανείς τήν μορφή θηρίου. Διότι, πῶς εἶναι δυνατόν ὁ ἄνθρωπος, ὅταν γίνει θηρίο, νά διαβεῖ τήν πύλη τοῦ οὐρανοῦ, ἀφοῦ δέν ἔχει τό δικαίωμα ὁ δοῦλος νά εἰσέλθει στό σπίτι τοῦ κυρίου του; Ἀλλά γιατί μιλάω γιά θηρίο; Αὐτός ὁ ἄνθρωπος εἶναι χειρότερος ἀπό θηρίο. Διότι, ἐκεῖνα, ἄν καί εἶναι ἐκ φύσεως ἄγρια, ἐξημερώνονται πολλές φορές, ἄν τά ἐκπαιδεύσει καλῶς ὁ ἄνθρωπος. Τί θά ἀπολογηθεῖς ὅμως ἐσύ, ὁ ὁποῖος μετέβαλες τήν θηριώδη φύση τους σέ ἡμερότητα παρά τήν φύση τους, καί τήν ἰδική σου φυσική ἡμερότητα σέ ἀφύσικη θηριωδία;»[7].

Τά σχόλια τοῦ ἁγίου Πατέρα μας περιγράφουν τήν φθορά τοῦ «*κατ᾽ εἰκόνα*» στόν ἄνθρωπο καί τήν τραγική ἀλλοίωσή της.

7. «*Μηδεὶς τοίνυν ἐν τῇ τῶν ἀλόγων μενέτω μορφῇ. Εἰ γὰρ ὁ δοῦλος εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ πατρὸς οὐκ εἰσέρχεται, ὅταν αὐτὸς καὶ θηρίον γένῃ, πῶς δυνήσῃ τῶν προθύρων ἐπιβῆναι ἐκείνων; Καὶ τί λέγω θηρίον; Θηρίου μὲν παντὸς χαλεπώτερος ὁ τοιοῦτός ἐστιν. Ἐκεῖνα μὲν γάρ, καίτοι κατὰ φύσιν ὄντα ἄγρια, ἀνθρωπίνης ἀπολαύσαντα τέχνης, πολλάκις ἥμερα γίνεται· σὺ δὲ ὁ τὴν ἐκείνων θηριωδίαν τὴν κατὰ φύσιν εἰς τὴν παρὰ φύσιν ἡμερότητα μεταβαλών, ποίαν ἕξεις ἀπολογίαν, τὴν σεαυτοῦ πραότητα τὴν κατὰ φύσιν εἰς τὴν παρὰ φύσιν θηριωδίαν ἐξαγαγών;*» (Ἔνθ᾽ ἀνωτέρω στ. 49).

2. Ἰησοῦς Χριστός, ἡ εἰκόνα τοῦ θεοῦ.

Ἐφ᾽ ὅσον οἱ Πρωτόπλαστοι ἄνθρωποι καί προπάτορές μας, ὁ Ἀδάμ καί ἡ Εὔα, ἐξέπεσαν τῆς τιμῆς τῆς εἰκόνας τοῦ Θεοῦ Πατέρα τους καί δέν κατόρθωσαν νά παραμείνουν στήν κατάσταση τῆς θείας ζωῆς, παρέσυραν στήν πτώση καί στήν φθορά ὅλο τό ἀνθρώπινο γένος, ὅπως διδάσκει μέ σαφήνεια ὁ ἀπόστολος Παῦλος:

«Μέ τήν παρακοή τοῦ ἑνός ἀνθρώπου ἔγινε ὅλη ἡ ἀνθρωπότητα ἁμαρτωλή»[8].

Ἔρχεται ὅμως ὁ Κύριος Ἰησοῦς *«ὅς ἐστιν εἰκὼν τοῦ Θεοῦ τοῦ ἀοράτου»*[9] νά δείξει μέ τήν σάρκωσή Του τό ἀρχέτυπο κάλλος τῆς θείας εἰκόνας καί νά ἀναπλάσσει τόν ἄνθρωπο δίνοντάς του τήν μορφή Του γιά νά μή παραμείνει δυσειδής ἕνεκα τῶν παθῶν:

«Ὅπως μέ τό ὅπλο τοῦ θανάτου κυριάρχησε στόν κόσμο ἡ ἁμαρτία, ἔτσι θά κυριαρχήσει καί ἡ χάρη μέ τήν σωτηρία, πού ὁδηγεῖ στήν αἰώνια ζωή μέσω τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου μας»[10].

Σ᾽ αὐτή τήν ἀνάπλαση ἀναφέρεται ὁ ἀπόστολος Παῦλος γράφοντας πρός τόν μαθητή του, ἀπόστολο Τίτο:

«Ὅταν ὅμως ὁ σωτήρας μας, ὁ Θεός, φανέρωσε τήν καλωσύνη του καί τήν ἀγάπη του στούς ἀνθρώπους, μᾶς ἔσωσε, ὄχι γιά τά καλά ἔργα πού τυχόν κάναμε ἐμεῖς, ἀλλά γιατί μᾶς σπλαγχνίσθηκε. Μᾶς ἔσωσε μέ τό βάπτισμα τῆς

8. *«Διά τῆς παρακοῆς τοῦ ἑνός ἀνθρώπου ἁμαρτωλοί κατεστάθησαν οἱ πολλοί»* (Πρός Ρωμαίους ε′ 19).

9. Πρός Κολοσσαεῖς α′ 15.

10. *«Ἵνα ὥσπερ ἐβασίλευσεν ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θανάτῳ, οὕτω καὶ ἡ χάρις βασιλεύσει διὰ δικαιοσύνης εἰς ζωὴν αἰώνιον διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν»* (Πρός Ρωμαίους ε′ 21).

ἀναγεννήσεως καί τῆς ἀνανεώσεως πού χαρίζει τό Ἅγιο Πνεῦμα, πού τό σκόρπισε πλούσια πάνω μας διά τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ σωτήρα μας, γιά νά δικαιωθοῦμε μέ τήν δική Του χάρη καί νά κληρονομήσουμε τήν αἰώνια ζωή, πού προσδοκοῦμε»[11].

Αὐτή τήν ἀνάπλαση ἐξυμνεῖ τό τροπάριο τῆς πρώτης ὠδῆς τοῦ πεζοῦ κανόνα τῶν Χριστουγέννων:

«Τόν ἄνθρωπο, τόν δημιουργημένο κατ᾽ εἰκόνα Θεοῦ, πού ἐξ αἰτίας τῆς παραβάσεως τῆς ἐντολῆς τοῦ Θεοῦ ὁλοτελῶς παραδόθηκε στήν φθορά καί χάθηκε, ἀφοῦ ξέπεσε ἀπό τήν ἀνώτερη θεία ζωή τοῦ Παραδείσου, αὐτόν πάλι ἀνάπλασε ὁ σοφός Δημιουργός, πού εἶναι δοξασμένος»[12].

Ὁ πρύτανις τῶν θεολόγων πατέρων τῆς Ἐκκλησίας μας Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός διδάσκει στό ἔργο του «Ἔκδοσις ἀκριβής τῆς Ὀρθοδόξου Πίστεως» γιά τό μυστήριο τῆς λυτρώσεως τοῦ ἀνθρώπου ὅτι:

«Καί ἐπειδή ὁ ἐχθρός δελεάζει τόν ἄνθρωπο μέ τήν ἐλπίδα θεοποιήσεως, αὐτός δελεάζεται μέ τό πρόβλημα τῆς σάρκας καί συνάμα ἀποδεικνύεται ἡ ἀγαθότητα καί σοφία, ἡ δικαιοσύνη καί ἡ δύναμη τοῦ Θεοῦ· ἡ ἀγαθότητα, γιατί δέν παρέβλεψε τήν ἀσθένεια τοῦ πλάσματός του, ἀλλά, σάν ἔπεσε, τό σπλαγχνίσθηκε καί τοῦ πρόσφερε τά χέρια· ἡ δι-

---

11. *«Ὅτε δὲ ἡ χρηστότης καὶ ἡ φιλανθρωπία ἐπεφάνη τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Θεοῦ, οὐκ ἐξ ἔργων τῶν ἐν δικαιοσύνῃ ὧν ἐποιήσαμεν ἡμεῖς, ἀλλὰ κατὰ τὸν αὐτοῦ ἔλεον ἔσωσεν ἡμᾶς διὰ λουτροῦ παλιγγενεσίας καὶ ἀνακαινώσεως Πνεύματος ἁγίου, οὗ ἐξέχεεν ἐφ᾽ ἡμᾶς πλουσίως διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν, ἵνα δικαιωθέντες τῇ ἐκείνου χάριτι κληρονόμοι γενώμεθα κατ᾽ ἐλπίδα ζωῆς αἰωνίου»* (Πρός Τίτον γ′ 4-7).

12. «*Ρεύσαντα ἐκ παραβάσεως, Θεοῦ τὸν κατ᾽ εἰκόνα γενόμενον, ὅλον τῆς φθορᾶς ὑπάρξαντα, κρείττονος ἐπταικότα θείας ζωῆς, αὖθις ἀναπλάττει, ὁ σοφός Δημιουργός· ὅτι δεδόξασται*».

καιοσύνη, γιατί ἀφοῦ ἡττήθηκε ὁ ἄνθρωπος, δέν δημιουργεῖ ἄλλον γιά νά νικήσει τόν τύραννο οὔτε μέ τή βία ἀποσπᾶ τόν ἄνθρωπο ἀπό τόν θάνατο, ἀλλά αὐτόν πού κάποτε σκλάβωσε ὁ θάνατος μέ τήν ἁμαρτία, ὁ ἀγαθός καί δίκαιος τόν κατέστησε ξανά νικητή καί ἔσωσε μέ τόν ὅμοιο τόν ὅμοιο, πρᾶγμα πού γιά τόν ἄνθρωπο ἦταν ἀδύνατο· ἡ σοφία, γιατί βρῆκε γιά τό ἀδύνατο λύση πολύ ταιριαστή· ἔτσι μέ τήν εὐδοκία τοῦ Θεοῦ καί Πατέρα ὁ μονογενής Υἱός καί Λόγος τοῦ Θεοῦ, πού εἶναι στόν κόλπο τοῦ Πατέρα, ὁ ὁμοούσιος μέ τόν Πατέρα καί τό Ἅγιο Πνεῦμα, ὁ προαιώνιος, ὁ ἄναρχος, πού ἦταν στήν ἀρχή καί πρός τόν Θεό καί Πατέρα καί ἦταν καί Θεός, αὐτός πού ὑπάρχει σέ μορφή Θεοῦ, ἀφοῦ ἔκλινε τούς οὐρανούς κατέρχεται, μέ ἄλλα λόγια ἀφοῦ ταπείνωσε ἀταπείνωτα τό ἀταπείνωτο ὕψος του μέ ἄφραστη καί ἀκατάληπτη συγκατάβαση (γιατί αὐτό σημαίνει ἡ κάθοδος) πηγαίνει μαζί μέ τούς δούλους του καί ἐνῶ εἶναι τέλειος Θεός γίνεται τέλειος ἄνθρωπος καί πραγματοποιεῖ τό πιό καινούργιο ἀπό ὅλα τά καινούργια, τό μόνο καινούργιο ὑπό τόν ἥλιο, μέ τό ὁποῖο ἐμφανίζεται ἡ ἄπειρη δύναμη τοῦ Θεοῦ. Τί ἄλλο πιό μεγάλο ὑπάρχει ἀπό τό νά γίνει ὁ Θεός ἄνθρωπος;»[13] (Ἐκδόσεις Π. Πουρναρᾶ. Θεσσαλονίκη 1976 σελ. 210).

13. *«Ἐπειδὴ θεότητος ἐλπίδι ὁ ἐχθρὸς δελεάζει τὸν ἄνθρωπον, σαρκὸς προβλήματι δελεάζεται καὶ δείκνυται ἅμα τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ σοφόν, τὸ δίκαιόν τε καὶ τὸ δυνατὸν τοῦ Θεοῦ· τὸ μὲν ἀγαθόν, ὅτι οὐ παρεῖδε τοῦ οἰκείου πλάσματος τὴν ἀσθένειαν, ἀλλ' ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτῷ πεσόντι καὶ χεῖρα ὤρεξε· τὸ δίκαιον, ὅτι ἀνθρώπου ἡττηθέντος οὐχ ἕτερον ποιεῖ νικῆσαι τὸν τύραννον οὐδὲ βίᾳ ἐξαρπάζει τοῦ θανάτου τὸν ἄνθρωπον, ἀλλ' ὃν πάλαι διὰ τῆς ἁμαρτίας καταδουλοῦται ὁ θάνατος, τοῦτον ὁ ἀγαθὸς καὶ δίκαιος νικητὴν πάλιν πεποίηκε καὶ τῷ ὁμοίῳ τὸν ὅμοιον ἀνεσώσατο, ὅπερ ἄπορον ἦν· τὸ δὲ σοφόν, ὅτι εὗρε τοῦ ἀπόρου λύσιν εὐπρε-*

Καί ὁ ἅγιος Μάξιμος ὁ Ὁμολογητής μέ τόν ἴδιο τρόπο σχολιάζει τό μυστήριο τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ:

«Ὁ Κύριος εἶναι κατά φύση σοφός καί δίκαιος καί δυνατός. Ἔπρεπε λοιπόν, πράγματι ἔπρεπε, ὡς σοφός νά μήν ἀγνοήσει τόν τρόπο τῆς θεραπείας τοῦ ἀνθρώπου· ὡς δίκαιος, νά μήν κάνει τυραννική τήν σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου πού εἶχε καταληφθεῖ ἀπό τήν ἁμαρτία μέ τήν προαίρεσή του· καί ὡς παντοδύναμος, νά μή φανεῖ ἀδύναμος νά ἐκπληρώσει τήν θεραπεία»[14] (Φιλοκαλία τῶν Ἱερῶν Νηπτικῶν Μεταφρασμένη, Θεσσαλονίκη, Τό περιβόλι τῆς Παναγίας, τ.β′ σελ. 217).

Τά ἴδια ὁμολογοῦνται καί στό τροπάριο τοῦ πεζοῦ κανόνα τῆς τρίτης ὠδῆς τῶν Χριστουγέννων:

« Ὁ προπάτορας Ἀδάμ, πού πλάσθηκε ἀπό τό χῶμα τῆς γῆς καί μέ τήν δημιουργική πνοή τοῦ ἁγίου Πνεύματος

πεστάτην· εὐδοκίᾳ γὰρ τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρὸς ὁ μονογενὴς Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ καὶ Θεὸς ὁ ὢν εἰς τὸν κόλπον τοῦ πατρός, ὁ ὁμοούσιος τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι, ὁ προαιώνιος, ὁ ἄναρχος, ὁ ἐν ἀρχῇ ὢν καὶ πρὸς τὸν Θεὸν καὶ πατέρα ὢν καὶ Θεὸς ὤν, ὁ ἐν μορφῇ Θεοῦ ὑπάρχων κλίνας οὐρανοὺς κατέρχεται, τουτέστιν τὸ ἀταπείνωτον αὐτοῦ ὕψος ἀταπεινώτως ταπεινώσας συγκαταβαίνει τοῖς ἑαυτοῦ δούλοις συγκατάβασιν ἄφραστόν τε καὶ ἀκατάληπτον (τοῦτο γὰρ δηλοῖ ἡ κατάβασις) καὶ Θεὸς ὢν τέλειος ἄνθρωπος τέλειος γίνεται καὶ ἐπιτελεῖται τὸ πάντων καινῶν καινότατον, τὸ μόνον καινὸν ὑπὸ τὸν ἥλιον, δι᾽ οὗ ἡ ἄπειρος τοῦ Θεοῦ ἐμφανίζεται δύναμις. Τί γὰρ μεῖζον τοῦ γενέσθαι τὸν Θεὸν ἄνθρωπον;» (Μέρος Γ′ κεφάλαιον με′ «Περί τῆς θείας οἰκονομίας καί περί τῆς δι᾽ ἡμᾶς κηδεμονίας καί τῆς ἡμῶν σωτηρίας»).

14. *«Ἔδει ὡς ἀληθῶς, ἔδει, σοφὸν καὶ δίκαιον καὶ δυνατὸν ὄντα κατὰ φύσιν τὸν Κύριον, ὡς μὲν σοφόν, μὴ ἀγνοῆσαι τὸν τρόπον τῆς ἰατρείας· ὡς δίκαιον δέ, μὴ τυραννικὴν ποιήσασθαι τοῦ κατειλημμένου κατὰ γνώμην ὑπὸ τῆς ἁμαρτίας ἀνθρώπου τὴν σωτηρίαν· ὡς δὲ πάντα δυνάμενος, μὴ ἀτονῆσαι πρὸς τὴν τῆς ἰατρείας ἐκπλήρωσιν»* (Κεφάλαιον μ′ (40) τῆς στ′ (6ης) ἑκατοντάδος τῶν Θεολογικῶν).

ἔλαβε τήν ἀνώτερη ψυχή, ὕστερα κατάπεσε στήν φθορά καί στόν θάνατο ἀπό τήν ἀπάτη τῆς γυναίκας του Εὔας· βλέποντας τώρα τόν Χριστό νά γεννιέται ἀπό γυναίκα, ἀναφωνεῖ· Κύριε, σύ, πού γιά τήν σωτηρία μου ἔγινες ἄνθρωπος ὅμοιος μ᾽ ἐμένα, εἶσαι ἅγιος»[15].

Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ θεολόγος διδάσκει, ὅτι ἡ σάρκωση τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ εἶναι ὁ δεύτερος τρόπος κοινωνίας Θεοῦ καί ἀνθρώπου, πού εἶναι ἀσυγκρίτως ἀνώτερος τοῦ πρώτου, αὐτοῦ τῆς κατ᾽ εἰκόνα Θεοῦ δημιουργίας του, στόν λόγο του «Εἰς τά Θεοφάνεια εἴτουν Γενέθλια τοῦ Σωτῆρος» ὡς ἑξῆς:

«Ἔλαβα τήν θεία εἰκόνα καί δέν τήν φύλαξα. Παίρνει τήν σάρκα μου, καί γιά νά διατηρήσει τήν εἰκόνα, ἀλλά καί γιά νά κάνει ἀθάνατη τήν σάρκα.Ἔρχεται (ὁ Υἱός) σέ δεύτερη συνάφεια πολύ πιό παράδοξη ἀπό τήν πρώτη, καθόσον, τότε μέν ἔδωσε τό καλύτερο, τώρα δέ παίρνει τό χειρότερο. Αὐτό εἶναι ἀκόμη πιό ταιριαστό στόν Θεό, αὐτό εἶναι, γιά ὅσους διαθέτουν κρίση, ἀκόμη πιό ὑψηλό»[16].

Γιά τό μυστήριο τῆς σαρκώσεως καί τῆς προσλήψεως ἀπό τόν Υἱό τοῦ Θεοῦ τῆς ἀνθρώπινης φύσεως, ἀναφέρουμε καί τά σχόλια τοῦ σοφωτάτου Ἰωάννου Ζωναρᾶ, πού ἑρμηνεύει τό πρῶτο τροπάριο τῆς πέμπτης ὠδῆς τοῦ ἀναστάσιμου κανόνα τοῦ πλάγιου πρώτου ἤχου:

---

15. *«Ὁ τῆς ἐπιπνοίας, μετασχὼν τῆς ἀμείνω Ἀδάμ χοϊκός, καὶ πρὸς φθορὰν κατολισθήσας, γυναικείᾳ ἀπάτῃ, Χριστὸν γυναικὸς βοᾷ ἐξορῶν· Ὁ δι᾽ ἐμὲ κατ᾽ ἐμὲ γεγονώς, ἅγιος εἶ, Κύριε».*

16. *«Μετέλαβον τῆς εἰκόνος καὶ οὐκ ἐφύλαξα· μεταλαμβάνει τῆς ἐμῆς σαρκός, ἵνα καὶ τὴν εἰκόνα σώσῃ καὶ τὴν σάρκα ἀθανατίσῃ. Δευτέραν κοινωνεῖ (ὁ Υἱός) κοινωνίαν, πολὺ τῆς προτέρας παραδοξοτέραν· ὅσῳ τότε μὲν τοῦ κρείττονος μετέδωκε, (εἰς τόν Ἀδάμ) νῦν δὲ μεταλαμβάνει τοῦ χείρονος. Τοῦτο τοῦ προτέρου θεοειδέστερον· τοῦτο τοῖς νοῦν ἔχουσιν ὑψηλότερον»* (P.G. 36, στ. 325).

«Ὁ τῆς δόξης Κύριος ἐν ἀδοξίας μορφῇ ἐπὶ τοῦ ξύλου ἠτιμωμένος ἑκουσίως κρέμαται τὴν θείαν δόξαν ἀφράστως προμηθούμενος», γράφοντας τά ἑξῆς:

«Ὅπως λέει ὁ ἀπόστολος Παῦλος γιά τόν Χριστό, ὅτι "ἄδειασε τόν ἑαυτό του, ἀρνήθηκε γιά λίγο τήν θεϊκή δόξα Του ἀφοῦ ἔλαβε τήν μορφή τοῦ δούλου" τί λοιπόν ἀδοξότερο ἀπό τόν δοῦλο; Καί ὅπως ἀκριβῶς ἐάν ὁ βασιλιάς φορέσει εὐτελές ἔνδυμα, δηλαδή κουρέλι, καλύπτοντας τήν πορφυρή βασιλική στολή του θεωρεῖται ἀδοξία, δηλαδή στέρηση δόξας, κατά τόν ἴδιο τρόπο καί ἡ σάρκα γιά τόν Κύριο ἔφερε ἀδοξία (στέρηση δόξας), ὅπως φαινόταν· ἦταν ἀτιμασμένος δέ, ἐπειδή κρεμάσθηκε στό ξύλο τοῦ θανάτου (τοῦ σταυροῦ) πού κατά τούς παλαιούς νόμους (ὅποιος σταυρωνόταν) ἐθεωρεῖτο καί ἄτιμος καί καταραμένος, ὁ ὁποῖος γιά μεγαλύτερη ὕβρη καί χλεύη κρεμάσθηκε ἀνάμεσα σέ δύο κακούργους· ὅλα τά ὑπέφερε μέ τήν θέλησή του καί ἀφοῦ ἦρθε στόν κόσμο νά σταυρωθεῖ ὄχι κατόπιν ἐντολῆς, ὅπως φρονοῦν οἱ ὀπαδοί τοῦ αἱρετικοῦ Ἀρείου, ἀλλά ἐργαζόμενος καί ἐπιδιώκοντας τήν σωτηρία τῶν ἀνθρώπων καί τιμώντας τήν ἀτιμασθεῖσα ἀνθρώπινη φύση κατ' ἀνέκφραστο τρόπο· ποιός μπορεῖ νά ἐξηγήσει τόν τρόπο τοῦ μυστηρίου;»[17].

17. *«Ὡς φησὶ Παῦλος περὶ Χριστοῦ "ἑαυτὸν ἐκένωσε μορφὴν δούλου λαβών"* (Πρός Φιλιππησίους β' 7) *τί γοῦν ἀδοξότερον δούλου; Καὶ ὥσπερ εἰ ράκει εὐτελεῖ παριβάλλοιτο βασιλεὺς τὴν πορφύραν καλύπτων, ἀδοξία ἐστίν, οὕτω καὶ τῷ Κυρίῳ ἡ σὰρξ εἰς ἀδοξίαν ἦν κατὰ τὸ φαινόμενον· ἠτιμωμένος δὲ ὅτι ἐπὶ τοῦ ξύλου θανάτου τοῖς πάλαι οὐ μόνον ἄτιμος ἀλλὰ καὶ ἐπικατάρατος· ὃς διὰ πλείονα ὕβριν μέσον δύο λῃστῶν ἐκρεμάσθη· πάντα δὲ ἔπασχε ἑκουσίως, καὶ οὐ προστάγματι εἴκων κατὰ τοὺς Ἀρειανόφρονας, ἀλλὰ τὴν τῶν βροτῶν σωτηρίαν πραγματευόμενος καὶ τιμῶν τὴν ἀτιμασθεῖσαν φύσιν τιμὴν θείαν ἀνεκφράστως· τίς γὰρ εἰπεῖν δύνα-*

Ὁ ἴδιος σοφός ἄνδρας σχολιάζει τά τῆς ταπεινώσεως τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ μέ τήν σάρκωσή Του στήν ἑρμηνεία τοῦ πρώτου τροπάριου τῆς τετάρτης ὠδῆς τοῦ ἀναστάσιμου κανόνα τοῦ πλαγίου τετάρτου ἤχου:

«Σὺ δυσμενῆ ὄντα με λίαν ἠγάπησας σὺ κενώσει ξένῃ καταβέβηκας ἐπὶ τῆς γῆς εὔσπλαχνε Σωτήρ, τῆς ἐσχατιᾶς μου τὴν ὕβριν μὴ ἀνῃνάμενος καὶ μείνας ἐν τῷ ὕψει τῆς ἀφράστου σου δόξης τὸν πρὶν ἠτιμωμένον ἐδόξασας» ὡς ἑξῆς:

«Τό ὄνομα τῆς κενώσεως ὁ ἀπόστολος Παῦλος λέει γιά τόν Χριστό, ὅτι "ἐκένωσε τόν ἑαυτό του ἀφοῦ ἔλαβε τήν μορφή τοῦ δούλου", ὀνομάζοντας κένωση τήν ταπείνωση καί τήν συγκατάβαση· ἀποκάλεσε δέ τήν ταπείνωση ξένη ὁ μελωδός, ἐπειδή ὅταν ἕνας βασιλιάς ταπεινώνεται καί λαμβάνει τό σχῆμα καί τήν μορφή τοῦ δούλου γιά τήν σωτηρία τῶν ὑπηκόων του, κατά τήν διάρκεια τοῦ χρόνου πού ἰδιοτεύει δέν μετέχει στά βασιλικά σχήματα καί φεύγει ἀπό τά βασιλικά ἀνάκτορα· ὁ Χριστός ὅμως καί τήν δική μας ἐνδύθηκε μορφή καί ζοῦσε στήν γῆ αὐτή, πού ὁ μελωδός ὀνόμασε ἐσχατιά, ἐπειδή ὁ οὐρανός θεωρεῖται (κατά τήν ἀντίληψη τῆς ἐποχῆς τοῦ σχολιαστοῦ) ἡ ἀρχή τοῦ κόσμου, καί οὔτε ὅτι εἶναι Υἱός καί βασιλιάς ἀπέβαλε οὔτε ἀπό τούς οὐρανούς ἔφυγε. Αὐτά ἀναφέρονται στήν ἀνθρώπινη φύση, διότι δέν εἶναι ξένα στήν θεότητα, ἐπειδή ὁ Θεός εἶναι πανταχοῦ παρών, ὁ ὁποῖος, ἄν καί βρισκόταν στό ὕψος τῆς ἄφατης δόξας δέν παραιτήθηκε νά ἔρθει στόν ἔσχατο καί ἄτιμο αὐτό τόπο (δηλαδή στήν γῆ)· οὔτε ἀρνήθηκε νά συγκαταβεῖ καί νά ἀνεχθεῖ τήν αὐθάδεια, ἀλαζονεία καί προπέ-

ται τοῦ μυστηρίου τὸν τρόπον;» (Ἁγιορείτικον Περιοδικόν ΑΘΩΣ, Ἑρμηνεία τῶν Ἀναστασίμων Κανόνων Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ, ἐν Ἀθήναις 1920 σελ. 145).

τεια τοῦ ἔσχατου τούτου δημιουργήματος. Ὁ ἄνθρωπος πλάσθηκε ἀπ᾽ Αὐτόν καί ζοῦσε σέ κατάσταση τιμῆς ἐντός τοῦ παραδείσου· ἕνεκα τῆς ἁμαρτίας πετάχθηκε σ᾽ αὐτή τήν ἄκρη πού ἦταν γι᾽ αὐτόν προσβολή· καί γι᾽ αὐτό τό λόγο ἀφοῦ πετάχθηκε, ἐπειδή ξέπεσε ἀπό τήν ζωή τοῦ Παραδείσου καί τήν τιμή, ὁ ἐλεήμων Θεός, τόν ἀνακάλεσες καί τόν δόξασες ἀνεβάζοντάς τον στό ὕψος τῆς ἄφραστης δόξας Σου, αὐτόν πού προηγουμένως ἦταν ἀτιμασμένος»[18].

Γιά τήν ἐνανθρώπηση τοῦ Υἱοῦ καί Λόγου τοῦ Θεοῦ διδάσκει στόν με′ (45ο) λόγο του ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος *«Εἰς τό Ἅγιον Πάσχα»* τά ἑξῆς, πού ἀναφέρονται σ᾽ αὐτή ἀκριβῶς τήν διδασκαλία, ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστός μέ τήν σάρκωσή Του *«ἐπὶ τὴν ἰδίαν εἰκόνα χωρεῖ»:*

«Αὐτός ὁ ἴδιος Λόγος τοῦ Θεοῦ, ὁ προαιώνιος, ὁ ἀόρατος, ὁ ἀπεριόριστος, ὁ ἀσώματος, ἡ ἀρχή ἐκ τῆς ἀρχῆς, τό φῶς ἐκ τοῦ φωτός, ἡ πηγή τῆς ζωῆς καί τῆς ἀθανασίας, τό

---

18. *«Τὸ δὲ τῆς κενώσεως ὄνομα ὁ Ἀπόστολος φησὶ περὶ τοῦ Χριστοῦ "ἑαυτὸν ἐκένωσεν μορφὴν δούλου λαβών" (Πρός Φιλιππησίους β′ 7). Κένωσιν τὴν ταπείνωσιν καὶ τὴν συγκατάβασιν ὀνομάζων· ξένην δὲ εἶπεν ὁ μελῳδός, ὅτι βασιλεὺς ταπεινούμενος καὶ ἰδιώτου σχῆμα λαμβάνων διὰ σωτηρίαν τῶν ὑπηκόων, ἐν ὅσῳ ἰδιοτεύει, τῶν βασιλικῶν οὐ μετέχει σχημάτων καὶ τῶν βασιλείων ἐξίσταται, ὁ δὲ Χριστὸς καὶ τὴν ἡμετέραν ὑπέδυ μορφὴν καὶ διέτριβεν ἐν τῇ γῇ· ταῦτα γὰρ ἐσχατιὰν εἶπεν ὁ μελῳδός, ὡς τελείαν οὖσαν τοῦ κόσμου ἀρχὴν γὰρ ὁ οὐρανός, καὶ οὔτε τὸ εἶναι Υἱὸς Θεοῦ καὶ βασιλεὺς ἀπεβάλλετο οὔτε τῶν οὐρανῶν ἐξέστη· τοῦτο δὲ πρὸς τὴν ἀνθρωπείαν φύσιν, πρὸς δὲ τὴν Θεότητα οὐ ξένην, πανταχοῦ γὰρ ἐστὶν ὁ Θεός, ὃς ὢν ἐν ὕψει δόξης ἀφάτου εἰς τὸν ἔσχατον καὶ ἄτιμον τόπον τοῦτον γενέσθαι οὐ παρῃτήσατο, οὐδ᾽ ἀπηνήνατο συγκαταβῆναι εἰς τὴν τῆς ἐσχατιᾶς ὕβριν. Ἐπλάσθη μὲν γὰρ παρ᾽ αὐτοῦ ὁ ἄνθρωπος καὶ ἐντίμως ἐν τῷ παραδείσῳ διῆγεν· ἀπερρίφη δὲ ἐξ ἁμαρτίας εἰς τὴν ἐσχατιάν, ὅπερ ὕβρις αὐτῷ ἦν· καὶ αὐτόθι ἀπορριφεὶς τῆς ἐν Παραδείσῳ διαγωγῆς καὶ τῆς τιμῆς ἐκπεσὼν ὁ ἐλεήμων Θεὸς ἀνεκαλέσατο, ἐν τῷ ὕψει τῆς ἀφράστου σου δόξης τὸν πρὶν ἠτιμωμένον ἐδόξασας»* (Ἔνθ᾽ ἀνωτέρω σελ. 216).

ἀποτύπωμα τοῦ πρότυπου κάλλους, ἡ ἀκίνητη σφραγίδα, ἡ ἀμετάβλητη εἰκόνα, ὁ Λόγος τοῦ Πατέρα, ἔρχεται στήν δική του εἰκόνα καί ἐνδύεται τό ἀνθρώπινο σῶμα γιά χάρη τοῦ ἀνθρώπου καί συνδέεται μέ νοερά ψυχή γιά χάρη τῆς δικῆς μου ψυχῆς, καθαρίζοντας τό ὅμοιο μέ τό ὅμοιο, καί γίνεται ἄνθρωπος σέ ὅλα, ἐκτός τῆς ἁμαρτίας… Ἐκεῖνος, πού ὑπάρχει, γίνεται (ἄνθρωπος)· καί ὁ ἄκτιστος (ὁ μή δημιουργηθείς) κτίζεται (δημιουργεῖται)… καί ἐκεῖνος, πού χορηγεῖ τόν πλοῦτο, γίνεται πτωχός· προσλαμβάνει τήν πτωχεία τοῦ (ἀνθρώπινου) σώματός μου, γιά νά λάβω ἐγώ τόν πλοῦτο τῆς θεότητάς του. Καί αὐτός, πού εἶναι πλήρης (ἀπό τά ἀγαθά τῆς θείας φύσεως), ἀποβάλει τό θεῖο μεγαλεῖο του· διότι ἀποξενώνεται γιά λίγο ἀπό τήν δόξα του, γιά νά πάρω ἐγώ μέρος ἀπό τόν δικό του πλοῦτο (τῶν θείων ἀγαθῶν). Ποῖος εἶναι ὁ πλοῦτος τῆς θείας ἀγαθότητας; Ποιό εἶναι τό μυστήριο τοῦτο, πού ἐνδιαφέρει ἐμένα; Ἔλαβα τήν εἰκόνα (τοῦ Θεοῦ) καί δέν τήν φύλαξα· παίρνει τήν δική μου σάρκα, γιά νά σώσει τήν εἰκόνα καί καταστήσει τήν σάρκα (τήν ἀνθρώπινη φύση) ἀθάνατη»[19].

19. *«Αὐτὸς ὁ τοῦ Θεοῦ Λόγος, ὁ προαιώνιος, ὁ ἀόρατος, ὁ ἀπερίληπτος, ὁ ἀσώματος, ἡ ἐκ τῆς ἀρχῆς ἀρχή, τὸ ἐκ τοῦ φωτὸς φῶς, ἡ πηγὴ τῆς ζωῆς καὶ τῆς ἀθανασίας, τὸ ἐκμαγεῖον τοῦ ἀρχετύπου κάλλους, ἡ μὴ κινουμένη σφραγίς, ἡ ἀπαράλλακτος εἰκών, ὁ τοῦ Πατρὸς λόγος ἐπὶ τὴν ἰδίαν εἰκόνα χωρεῖ καὶ σάρκα φορεῖ διὰ τὴν σάρκα καὶ ψυχῇ νοερᾷ διὰ τὴν ἐμὴν ψυχὴν μίγνυται, τῷ ὁμοίῳ τὸ ὅμοιον ἀνακαθαίρων καὶ πάντα γίνεται, πλὴν τῆς ἁμαρτίας, ἄνθρωπος… Ὁ ὤν, γίνεται· καὶ ὁ ἄκτιστος, κτίζεται… καὶ ὁ πλουτίζων, πτωχεύει· πτωχεύει γὰρ τὴν ἐμὴν σάρκα, ἵν' ἐγὼ πλουτήσω τὴν αὐτοῦ θεότητα. Καὶ ὁ πλήρης κενοῦται· κενοῦται γὰρ τῆς ἑαυτοῦ δόξης ἐπὶ μικρόν, ἵν' ἐγὼ τῆς ἐκείνου μεταλάβω πληρώσεως. Τίς ὁ πλοῦτος τῆς ἀγαθότητος; Τί τὸ περὶ ἐμὲ τοῦτο μυστήριον; Μετέλαβον τῆς εἰκόνος, καὶ οὐκ ἐφύλαξα· μεταλαμβάνει τῆς ἐμῆς σαρκός, ἵνα καὶ τὴν εἰκόνα σώσῃ καὶ τὴν σάρκα ἀθανατίσῃ»* (P.G. 36 στ. 633-636).

Ὁ Ἰησοῦς Χριστός εἶναι ἡ εἰκόνα τοῦ Θεοῦ *«ὅς ὢν ἀπαύγασμα τῆς δόξης καὶ χαρακτὴρ τῆς ὑποστάσεως αὐτοῦ»*[20].

3. Οἱ πιστοί σύμμορφοι τῆς εἰκόνας τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ

Ἐφ' ὅσον μέ τό φιλάνθρωπο μυστήριο τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ πραγματοποιήθηκε ἡ κάθαρση τῆς ἀνθρώπινης φύσεως ἀπό τήν ἁμαρτία, δόθηκε ἡ δυνατότητα σέ κάθε ἕνα ἄνθρωπο ξεχωριστά νά καθαρισθεῖ, νά ἀναπλασθεῖ καί νά ἀναγεννηθεῖ *«κατ' εἰκόνα τοῦ κτίσαντος αὐτόν»*[21].

Ὁ Κύριος κατέστησε γνωστές τίς προϋποθέσεις αὐτῆς τῆς ἀναπλάσεως μέ τίς ὁποῖες οἱ πιστοί γίνονται σύμμορφοι τῆς εἰκόνας τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ.

α΄. Ὅταν συμμετέχουν στά ἱερά μυστήρια τῆς ἁγίας Ἐκκλησίας μας

i) Μέ τό ἅγιο Βάπτισμα οἱ πιστοί ἀναγεννῶνται, ὅπως δίδαξε ὁ Κύριος στήν συνομιλία Του μέ τόν νυχτερινό μαθητή καί ἐπισκέπτη Του Νικόδημο: *«δεῖ γὰρ ὑμᾶς γεννηθῆναι ἐξ ὕδατος καί πνεύματος»*[22], ἐννοώντας τήν ἀναγέννηση πού συντελεῖται ἀπό τό ἅγιο Πνεῦμα, ὅταν ὁ ἄνθρωπος βαπτίζεται στό ὄνομα τῆς ἁγίας Τριάδος κατά τήν ἐντολή Του:

20. Πρός Ἑβραίους α΄ 3.
21. Πρός Κολοσσαεῖς γ΄ 10.
22. Ἰωάννου γ΄ 5.

«Πηγαίνετε λοιπόν καί κάνετε μαθητές μου ὅλα τά ἔθνη, βαπτίζοντάς τους στό ὄνομα τοῦ Πατρός καί τοῦ Υἱοῦ καί τοῦ Ἁγίου Πνεύματος»[23].

Ὅταν ὁ πιστός βαπτίζεται, ἀπεκδύεται τήν παλαιωθεῖσα καί φθαρεῖσα φύση του ἀπό τήν ἁμαρτία καί ἐνδύεται τήν νέα φύση του πού δημιουργήθηκε καί τοῦ χαρίσθηκε ἀπό τόν Ἰησοῦ Χριστό.

Γι᾽ αὐτό ὁ ἀπόστολος Παῦλος διακηρύσσει:

«Ὅσοι γὰρ εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε, Χριστὸν ἐνεδύσασθε»[24].

Ὁ ἴδιος Ἀπόστολος γνωρίζοντας τήν δύναμη τοῦ μυστηρίου προτρέπει τούς πιστούς:

«Ἀλλ᾽ ἐνδύσασθε τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν»[25].

«Ἤ μήπως λησμονεῖτε πῶς τό βάπτισμα στό ὄνομα τοῦ Χριστοῦ σημαίνει συμμετοχή στόν θάνατό του; Πραγματικά, τό βάπτισμά μας σημαίνει πώς συμμετέχουμε στόν θάνατο καί στήν ταφή τοῦ Χριστοῦ. Κι ὅπως ὁ Πατέρας Θεός μέ τήν δύναμή του ἀνάστησε τόν Χριστό ἀπό τούς νεκρούς, τό ἴδιο κι ἐμεῖς μποροῦμε νά ζήσουμε μία νέα ζωή. Ὅπως, δηλαδή, ἐνταχθήκαμε ὀργανικά στό σῶμα τοῦ Χριστοῦ μέ μία πράξη πού συμβολίζει συμμετοχή στόν θάνατό του, ἔτσι θά συμμετάσχουμε πραγματικά καί στήν ἀνάστασή του. Ξέρουμε ἄλλωστε μέ βεβαιότητα τοῦτο: Ὁ παλιός ἁμαρτωλός ἑαυτός μας πέθανε στόν σταυρό μαζί μέ τόν Χριστό. Ἔτσι, ἔπαψε νά ζεῖ ὁ ἁμαρτωλός ἄνθρωπος καί δέν εἴμαστε πιά ὑπόδουλοι στόν

23. «*Πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος*» (Ματθαίου κη′ 19).

24. Πρός Γαλάτας γ′ 27.

25. Πρός Ρωμαίους ιγ′ 14.

ζυγό τῆς ἁμαρτίας. Γιατί σ᾽ ἕναν πού πέθανε, ἡ ἁμαρτία δέν ἔχει πιά καμία ἐξουσία. Ἄν, λοιπόν, πεθάναμε μαζί μέ τόν Χριστό, εἴμαστε βέβαιοι πώς θά ζήσουμε μαζί του. Ξέρουμε ἄλλωστε καλά πώς ὁ ἀναστημένος Χριστός δέν εἶναι πιά ὑπόδουλος στό θάνατο, γιατί ὁ θάνατος δέν τόν ἐξουσιάζει πιά. Πέθανε γιά νά νεκρώσει μία γιά πάντα τήν ἁμαρτία μέ τό σταυρικό του θάνατο, κι ἡ τωρινή του ζωή εἶναι ζωή κοντά στόν Θεό.Ἔτσι νά σκέφτεστε κι ἐσεῖς γιά τόν ἑαυτό σας: Ἔχετε πεθάνει γιά τήν ἁμαρτία, κι ἡ ζωή σας εἶναι πιά κοντά στόν Θεό χάρη στήν ἕνωσή σας μέ τόν᾽Ιησοῦ Χριστό τόν Κύριό μας»[26].

Μέ τά ἅγια Μυστήρια ὁ πιστός ἁγιάζεται καί ἁγιαζόμενος ἀποβάλλει τήν δυσμορφία τῆς ὑπάρξεώς του, πού τήν προκαλοῦν τά πάθη τῆς ἁμαρτίας καί προσκτᾶται τό θεοειδές κάλλος τοῦ θεανθρώπου Κυρίου μας᾽Ιησοῦ Χριστοῦ, ὅπως διδάσκει ὁ ἀπόστολος Παῦλος περιγράφοντας τήν ἐσχατολογική ἐλπίδα καί πρσδοκία τοῦ πιστοῦ:

«Ὁ πρῶτος ἄνθρωπος προέρχεται ἀπό τή γῆ καί εἶναι χωματένιος, ὁ δεύτερος ἄνθρωπος, ὁ Κύριος, προέρχεται

---

26. *«Ἢ ἀγνοεῖτε ὅτι ὅσοι ἐβαπτίσθημεν εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν, εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐβαπτίσθημεν; συνετάφημεν οὖν αὐτῷ διὰ τοῦ βαπτίσματος εἰς τὸν θάνατον, ἵνα ὥσπερ ἠγέρθη Χριστὸς ἐκ νεκρῶν διὰ τῆς δόξης τοῦ πατρός, οὕτω καὶ ἡμεῖς ἐν καινότητι ζωῆς περιπατήσωμεν. εἰ γὰρ σύμφυτοι γεγόναμεν τῷ ὁμοιώματι τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀναστάσεως ἐσόμεθα, τοῦτο γινώσκοντες, ὅτι ὁ παλαιὸς ἡμῶν ἄνθρωπος συνεσταυρώθη ἵνα καταργηθῇ τὸ σῶμα τῆς ἁμαρτίας, τοῦ μηκέτι δουλεύειν ἡμᾶς τῇ ἁμαρτίᾳ· ὁ γὰρ ἀποθανὼν δεδικαίωται ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας. εἰ δὲ ἀπεθάνομεν σὺν Χριστῷ, πιστεύομεν ὅτι καὶ συζήσομεν αὐτῷ, εἰδότες ὅτι Χριστὸς ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν οὐκέτι ἀποθνῄσκει, θάνατος αὐτοῦ οὐκέτι κυριεύει. ὃ γὰρ ἀπέθανε, τῇ ἁμαρτίᾳ ἀπέθανεν ἐφάπαξ, ὃ δὲ ζῇ, ζῇ τῷ Θεῷ. οὕτω καὶ ὑμεῖς λογίζεσθε ἑαυτοὺς νεκροὺς μὲν εἶναι τῇ ἁμαρτίᾳ, ζῶντας δὲ τῷ Θεῷ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν»* (Πρός Ρωμαίους στ′ 3-11).

ἀπό τόν οὐρανό. Ὅπως εἶναι ὁ Ἀδάμ, πού εἶναι χωματένιος, ἔτσι εἶναι καί ὅσοι ἀνήκουν στόν παλιό κόσμο· κι ὅ,τι λογῆς εἶναι ὁ οὐράνιος ἄνθρωπος, ὁ Χριστός, τέτοιας λογῆς εἶναι ὅσοι περιμένουν τόν οὐράνιο κόσμο. Κι ὅπως τώρα εἴμαστε ὅμοιοι μέ τόν ἄνθρωπο πού πλάσθηκε ἀπό γῆ, ἀργότερα θά μοιάσουμε μ᾽ ἐκεῖνον πού ἦρθε ἀπό τόν οὐρανό»[27].

Ὁ ἅγιος Πατέρας μας Γρηγόριος Νύσσης, ἑρμηνεύοντας τήν Κυριακή Προσευχή, στόν πρῶτο λόγο του περιγράφει τά χαρακτηριστικά ἐκείνων πού ἔγιναν σύμμορφοι τοῦ Υἱοῦ Αὐτοῦ, βοηθώντας τούς πιστούς νά κατανοήσουν τήν τιμή πού ἔλαβαν καί τήν εὐθύνη πού ἔχουν.

«Ὅταν προσευχόσαστε, νά λέγετε· Πατέρα μας οὐράνιε

.....

Τί ψυχή πρέπει νά ἔχει αὐτός πού θά προφέρει τήν λέξη αὐτή! Πόση παρρησία! Ποιά συνείδηση, ὥστε ἀφοῦ κατανοήσει τόν Θεό, ὅσο βέβαια εἶναι αὐτό δυνατό, μέ τό νά χειραγωγεῖται γιά τήν κατανόηση τῆς ἀπερίγραπτης δόξας ἀπό τίς προσωνυμίες πού ἀποδίδονται σ᾽ Αὐτόν; Καί ἀφοῦ μάθει ὅτι ὁ Θεός εἶναι αὐτό πού εἶναι, δηλαδή ἀγαθότητα, ἁγιασμός, ἀγαλλίαση, δύναμη, δόξα, καθαρότητα, αἰωνιότητα, ἔχοντας πάντοτε τά ἴδια καί ὅμοια. Καί ὅσα ἄλλα παρόμοια ἔχει ἀντιληφθεῖ ὁ ἄνθρωπος γύρω ἀπό τήν θεία φύση, τόσο μέ τήν βοήθεια τῆς Ἁγίας Γραφῆς, ὅσο καί μέ τήν βοήθεια τῶν δικῶν του συλλογισμῶν. Ἀφοῦ τά κατανοήσει καλά ὅλα αὐτά θά τολμήσει ἔπειτα νά προφέρει αὐτή τήν λέξη καί νά ἀποκαλέσει Αὐτόν Πατέρα του; Εἶναι φανερό πώς, ἄν ἔχει ἔστω καί

27. *«Ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ἐκ γῆς χοϊκός, ὁ δεύτερος ἄνθρωπος ὁ Κύριος ἐξ οὐρανοῦ. οἷος ὁ χοϊκός, τοιοῦτοι καὶ οἱ χοϊκοί, καὶ οἷος ὁ ἐπουράνιος, τοιοῦτοι καὶ οἱ ἐπουράνιοι. καὶ καθὼς ἐφορέσαμεν τὴν εἰκόνα τοῦ χοϊκοῦ, φορέσομεν καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἐπουρανίου»* (Πρός Κορινθίους Α′ ιε′ 47-49).

λίγο μυαλό, δέ θά τολμήσει νά ἐκφέρει πρός τόν Θεό αὐτή τήν λέξη καί νά πεῖ: Πατέρα, ὅταν δέν βλέπει στόν ἑαυτό του τά ἴδια γνωρίσματα. Ἐπειδή ὁ Θεός, πού εἶναι ἀγαθός κατά τήν οὐσία, δέν μπορεῖ ἀπό τήν φύση του νά γίνει πατέρας τῆς πονηρῆς πράξεως, οὔτε μπορεῖ ὁ ἅγιος νά γίνει πατέρας τοῦ βρωμεροῦ στήν ζωή, καί τοῦ εὐμετάβολου ὁ ἀναλλοίωτος, οὔτε νά γίνει πατέρας καί τοῦ νεκροῦ ἀπό τήν ἁμαρτία ὁ πατέρας τῆς ζωῆς, καί ὁ καθαρός κι ἀμόλυντος νά γίνει πατέρας ἐκείνων πού ἀσχημονοῦν μέσα στά πάθη τῆς ἀτιμίας, οὔτε τοῦ πλεονέκτη ὁ εὐεργετικός. Καί γενικά Ἐκεῖνος πού ὑπάρχει καί γίνεται θεατός μέσα σέ κάθε ἀγαθό, δέν μπορεῖ νά εἶναι πατέρας ἐκείνων πού βρίσκονται μέσα σ᾽ ἕνα ὁποιοδήποτε κακό.

Γιατί ὅποιος παρακολουθεῖ τόν ἑαυτό του, ἄν συμβεῖ νά διαπιστώσει πώς ἔχει ἀκόμη ἀνάγκη καθαρμοῦ κι ἀναγνωρίσει πονηρή τήν συνείδησή του, γεμάτη ἀπό κηλίδες καί πληγές πονηρίας, καί κατατάσσει τόν ἑαυτό του μεταξύ τῶν οἰκείων τοῦ Θεοῦ, πρίν ἀκόμη καθαρισθεῖ ἀπό τά τόσα καί τέτοια κακά, καί λέει: Πατέρα, ὁ ἄδικος στόν δίκαιο, ὁ ἀκάθαρτος στόν καθαρό, τά λόγια αὐτά θά εἶναι ἀπροκάλυπτη ὕβρις καί προσβολή, ἄν βέβαια ἔχει ἀποκαλέσει τόν Θεό πατέρα τῆς δικῆς του πονηρίας. Καί τοῦτο γιατί ἡ ὀνομασία τοῦ πατέρα ὑποδηλώνει τήν καταγωγή τοῦ γεννημένου ἀπό ἐκεῖνον. Συνεπῶς ὁ πονηρός κατά τήν συνείδηση, ἄν λέει πατέρα του τόν Θεό, δέν κάνει τίποτε ἄλλο ἀπό τό νά κατηγορεῖ τόν Θεό, ὡς αἴτιο κι ἀρχηγό τῶν δικῶν του κακῶν. Ἀλλά δέν ὑπάρχει καμιά σχέση ἀνάμεσα στό φῶς καί στό σκοτάδι, λέει ὁ Ἀπόστολος (Πρός Κορινθίους Β′ στ′, 14). Ἀντίθετα μάλιστα. Τό φῶς βρίσκεται κοντά πρός τό φῶς, τό δίκαιο πρός τό δίκαιο, τό καλό πρός τό καλό καί τό ἄφθαρτο πρός τό ἄφθαρτο. Ἀλλά καί τά ἀντίθετα πρός αὐτά συγγενεύουν ὁπωσδήποτε πρός τά ὅμοιά τους. Ἐπειδή δέν εἶναι δυνατό, τό καλό δένδρο νά

παράγει καρπούς πονηρούς. Λοιπόν, ἄν τύχει κάποιος πού εἶναι ἀναίσθητος καί ἐπιζητεῖ τό ψέμα, καθώς λέει ἡ Γραφή (Ψαλμός δ′, 3), νά ἀποτολμήσει νά ψελίσει τά λόγια τῆς Προσευχῆς, αὐτός ἄς ἔχει ὑπόψη του πώς δέν ἀπευθύνεται πρός τόν οὐράνιο Πατέρα, τόν Θεό, ἀλλά πρός τόν καταχθόνιο, τόν διάβολο. Γιατί κι αὐτός εἶναι ψεύστης καί γίνεται πατέρας τοῦ ψεύδους πού πλάθεται μέσα στόν καθένα. Ἐκεῖνος εἶναι ἡ ἁμαρτία καί πατέρας τῆς ἁμαρτίας. Γιά τόν λόγο αὐτό, ὅσοι ἔχουν ψυχές κυριευμένες ἀπό πάθη, ἀποκαλοῦνται ἀπό τόν Ἀπόστολο παιδιά τῆς ὀργῆς (Πρός Ἐφεσίους β′, 3). Κι ὅποιος ἔχει ἀπομακρυνθεῖ ἀπό τήν ζωή, λέγεται παιδί τῆς ἀπώλειας. Κι ὁ ἀποχαυνωμένος καί θηλυπρεπής ἀποκαλεῖται παιδί κοριτσιῶν πού μόνα τους παραδίνονται.

Καί ἀντίθετα, ὅσοι εἶναι καθαροί κατά τήν συνείδηση ἀποκαλοῦνται παιδιά τοῦ φωτός καί τῆς ἡμέρας. Καί ὅσοι δυναμώνονται ἀπό τήν θεία δύναμη ὀνομάζονται παιδιά τῆς δύναμης. Ὅταν, λοιπόν, ὁ Κύριος μᾶς διδάσκει νά ἀποκαλοῦμε κατά τήν προσευχή τόν Θεό, Πατέρα, νομίζω πώς δέν κάνει τίποτε ἄλλο ἀπό τό νά καθορίζει μέ νόμο, τόν ἀνώτερο καί ἐνάρετο βίο. Γιατί ἡ ἀλήθεια δέ μᾶς διδάσκει νά λέμε τό ψέμα, ὥστε νά ὑποστηρίζουμε κάτι πού δέν εἴμαστε καί νά ὀνομάζουμε αὐτό πού δέν ἔχουμε δημιουργηθεῖ. Ἀλλά μέ τό νά ἀποκαλοῦμε Πατέρα μας τόν ἄφθαρτο καί δίκαιο καί ἀγαθό, μᾶς διδάσκει νά ἐπαληθεύουμε τήν συγγένεια μέ τόν τρόπο ζωῆς.

Βλέπεις πόση εἶναι ἡ ἀνάγκη τῆς δικῆς μας προετοιμασίας; Τί εἴδους ζωή πρέπει νά ζοῦμε; Πόση καί τί εἴδους φροντίδα πρέπει νά δείξουμε, γιά νά μπορέσει κάποτε ἡ συνείδησή μας, ἀφοῦ ὑψωθεῖ σ᾽ αὐτό τόν βαθμό τῆς παρρησίας, νά τολμήσει νά πεῖ στόν Θεό: Πατέρα; Γιατί ἄν προσέχεις στά χρήματα, ἄν εἶσαι ἀπορροφημένος ἀπό τήν ψευ-

τιά τῆς ζωῆς, ἤ ἄν ἀποζητᾶς τήν ἀνθρώπινη δόξα, ἄν ἔχεις ὑποδουλωθεῖ στίς πιό παθιασμένες ἐπιθυμίες, θά μπορέσεις νά βάλεις στά χείλη σου μιά τέτοια προσευχή; Τί νομίζεις πώς θά πεῖ Ἐκεῖνος πού ἐρευνάει τόν βίο καί γνωρίζει καλά τήν προσευχή; Ἐγώ νομίζω πώς ἀκούω τόν Θεό νά λέει σ' αὐτόν περίπου τά ἑξῆς: "Ἐσύ πού ζεῖς μιά διεφθαρμένη ζωή, ἀποκαλεῖς Πατέρα τόν Πατέρα τῆς ἀφθαρσίας; Γιατί βρωμίζεις μέ τήν βρώμικη γλώσσα σου τό ἀμόλυντο ὄνομα; Γιατί χρησιμοποιεῖς τήν λέξη ψευδόμενος; Γιατί ὑβρίζεις τόσο πολύ τήν καθαρή φύση; Ἄν ἐσύ ἤσουν παιδί δικό μου, θἄπρεπε ἀπαραίτητα νά χαρακτηρίζεται κι ὁ δικός σου βίος ἀπό τά δικά σου καλά. Σέ σένα ὅμως δέν ἀναγνωρίζω τήν εἰκόνα τῆς δικῆς μου φύσης. Εἶναι ἀντίθετα τά χαρακτηριστικά μας. Ποιά σχέση ἔχει τό φῶς μέ τό σκοτάδι; Ποιά συγγένεια ὑπάρχει μεταξύ ζωῆς καί θανάτου; Ποιά ἐξοικείωση τοῦ καθαροῦ κατά τήν φύση πρός τό ἀκάθαρτο; Μεγάλη εἶναι ἡ διαφορά τοῦ εὐεργέτη ἀπό τόν πλεονέκτη. Ἀγεφύρωτο, ἀγεφύρωτο εἶναι τό χάσμα μεταξύ τοῦ ἐλεήμονος καί τοῦ σκληροῦ. Ἄλλος εἶναι ὁ πατέρας τῶν κακῶν πού ὑπάρχουν μέσα σου. Ἐνῶ τά δικά μου παιδιά στολίζονται μέ τά ἀγαθά τοῦ πατέρα τους. Παιδί τοῦ ἐλεήμονα εἶναι ὁ ἐλεήμονας καί τοῦ καθαροῦ ὁ καθαρός. Ἡ φθορά εἶναι ξένη πρός τόν ἄφθαρτο. Καί γενικά ἀπό τόν ἀγαθό γεννιέται ὁ ἀγαθός κι ἀπό τόν δίκαιο ὁ δίκαιος. Τήν δική σας ὅμως καταγωγή δέν τήν γνωρίζω". Συνεπῶς εἶναι ἐπικίνδυνο νά ἀποτολμήσει κανείς τήν προσευχή αὐτή καί νά ἀποκαλέσει πατέρα του τόν Θεό, προτοῦ νά καθαρισθεῖ ὡς πρός τόν βίο του»[28].

28. *« Ὅταν προσεύχησθε, λέγετε, Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς*

Οἵας γὰρ τῷ λέγοντι χρεία ψυχῆς! ὅσης τῆς παῤῥησίας! οἵας τῆς συνει-

Ὁ ἅγιος Κύριλλος ὁ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας διδάσκει, ὅτι ὁ Κύριος μᾶς προτρέπει νά ἀγωνιζόμαστε, ἐφ' ὅσον ἀποκαλοῦμε στήν προσευχή μας τόν Θεό Πατέρα μας, νά τι-

---

δήσεως! Ἵνα Θεὸν νοήσας, ὡς ἔστι δυνατόν, ἐκ τῶν ἐπινοουμένων αὐτῷ προσηγοριῶν, πρὸς τὴν σύνεσιν τῆς ἀφράστου δόξης χειραγωγούμενος, καὶ μαθὼν ὅτι ἡ θεία φύσις, ὅ τί ποτέ ἐστιν αὐτό, ἀγαθότης ἐστίν, ἁγιασμός, ἀγαλλίαμα, δύναμις, δόξα, καθαρότης, ἀϊδιότης, ἀεὶ κατὰ τὰ αὐτὰ καὶ ὡσαύτως ἔχουσα, καὶ ὅσα τοιαῦτα νενόηται περὶ τὴν θείαν φύσιν, διά τε τῆς θείας Γραφῆς καὶ τῶν οἰκείων λογισμῶν κατανοήσας, εἶτα τολμήσει τὴν τοιαύτην προέσθαι φωνήν, καὶ τὸν τοιοῦτον ἑαυτοῦ κατονομάσαι πατέρα; Δῆλον γάρ, ὅτι εἰ μετέχοι τινὸς διανοίας, οὐκ ἂν θαρσήσειεν, μὴ τὰ αὐτὰ καὶ ἐν ἑαυτῷ βλέπων, ἐκείνην προέσθαι πρὸς τὸν Θεὸν τὴν φωνήν, καὶ εἰπεῖν, Πάτερ. Τῆς γὰρ πονηρᾶς πράξεως, ὁ ἀγαθὸς κατ' οὐσίαν, πατὴρ γενέσθαι φύσιν οὐκ ἔχει· οὔτε τοῦ κατὰ τὸν βίον βεβηλωθέντος ὁ ἅγιος, οὔτε τοῦ περιτρεπομένου ὁ ἀναλλοίωτος, οὔτε τοῦ νεκρωθέντος ἐξ ἁμαρτίας, ὁ πατὴρ τῆς ζωῆς· οὔτε τῶν ἐν τοῖς πάθεσι τῆς ἀτιμίας ἀσχημονούντων, ὁ καθαρὸς καὶ ἀκήρατος· οὔτε τοῦ πλεονέκτου, ὁ εὐεργέτης· οὔτε ὅλως τῶν ἔν τινι κακῷ εὑρισκομένων, ὁ ἐν παντὶ ἀγαθῷ θεωρούμενος.

Εἰ γάρ τις πρὸς ἑαυτὸν βλέπων ἔτι καθαρσίου δεόμενος, καὶ τὴν μοχθηρὰν ἑαυτοῦ συνείδησιν ἐπιγινώσκων πλήρη κηλίδων καὶ πονηρῶν ἐγκαυμάτων, πρὶν καθαρθῆναι τῶν τοιούτων τε καί τοσούτων κακῶν, πρὸς τὴν τοῦ Θεοῦ συγγένειαν ἑαυτὸν εἰσποιοῖ καὶ λέγοι, Πάτερ, τῷ δικαίῳ ὁ ἄδικος, καὶ τῷ καθαρῷ ὁ ἀκάθαρτος· ὕβρις ἄντικρυς ἂν εἴη καὶ λοιδορία τὰ ῥήματα, εἴπερ τῆς ἰδίας μοχθηρίας πατέρα τὸν Θεὸν ὀνομάζοι· ἡ γὰρ τοῦ πατρὸς φωνή, τὴν αἰτίαν τοῦ ἐξ αὐτοῦ ὑποστάντος διασημαίνει. Οὐκοῦν ὁ μοχθηρὸς τὴν συνείδησιν, εἰ πατέρα ἑαυτοῦ τὸν Θεὸν λέγει, οὐδὲν ἕτερον ἢ τῶν ἰδίων κακῶν ἀρχηγόν τε καὶ αἴτιον αὐτὸν εἶναι κατηγορήσει. Ἀλλ' οὐδεὶς κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος, φησὶν ὁ Ἀπόστολος· ἀλλὰ τῷ φωτὶ φῶς προσοικειοῦται, καὶ τῷ δικαίῳ τὸ δίκαιον, καὶ τῷ καλῷ τὸ καλόν, καὶ τῷ ἀφθάρτῳ τὸ ἄφθαρτον. Τὰ δὲ ἐναντία πρὸς τὰ ὁμογενῆ πάντως τὴν συγγένειαν ἔχει. Οὐ γὰρ δύναται δένδρον καλὸν καρποὺς πονηροὺς ποιεῖν. Εἰ τοίνυν βαρυκάρδιός τις ὤν, καθώς φησιν ἡ γραφή, καὶ τὸ ψεῦδος ζητῶν, κατατολμᾷ τῶν τῆς προσευχῆς ῥημάτων, γινωσκέτω ὅτι οὐ τὸν οὐράνιον ὁ τοιοῦτος Πατέρα καλεῖ, ἀλλὰ τὸν καταχθόνιον, ὃς αὐτός τε ψεύστης ἐστίν, καὶ τοῦ ἐν ἑκάστῳ συνισταμένου ψεύδους πατὴρ γίνεται, ἐκεῖνος ἁμαρτία καὶ ἁμαρτίας πατήρ. Διὰ τοῦτο

μοῦμε τήν πνευματική καταγωγή μας μέ τήν ἐνάρετη ζωή μας. Κι ἔτσι ἀφοῦ κατανοήσουμε τήν μεγάλη καί ἔνδοξη

οἱ ἐμπαθεῖς τὴν ψυχήν, ὀργῆς τέκνα παρὰ τοῦ Ἀποστόλου προσαγορεύονται, καὶ ὁ τῆς ζωῆς ἀποστάς, ἀπωλείας υἱὸς ὀνομάζεται· καί τις βλακώδης καὶ θηλυδρίας, υἱὸς κορασίων αὐτομολούντων προσηγορεύθη. Ὡσαύτως καὶ ἐκ τοῦ ἐναντίου, οἱ λαμπροὶ τὴν συνείδησιν υἱοὶ φωτὸς καὶ ἡμέρας προσαγορεύονται· καὶ δυνάμεως υἱοὶ ἕτεροι, οἱ πρὸς τὴν θείαν ἰσχὺν ἑαυτοὺς τονώσαντες. Ὅταν τοίνυν Πατέρα τὸν Θεὸν λέγειν ἡμᾶς ἐν τῇ προσευχῇ διδάσκῃ ὁ Κύριος, οὐδὲν ἕτερόν μοι δοκεῖ ποιεῖν ἢ τὸν ὑψηλόν τε καὶ ἐπηρμένον νομοθετεῖν βίον· οὐ γὰρ δὴ ψεύδεσθαι διδάσκει ἡμᾶς ἡ ἀλήθεια, ὥστε λέγειν ὃ μή ἐσμεν καὶ ὀνομάζειν ὃ μὴ πεφύκαμεν· ἀλλὰ Πατέρα λέγοντας ἑαυτῶν τὸν ἄφθαρτόν τε καὶ δίκαιον καὶ ἀγαθόν, ἐπαληθεύειν τῷ βίῳ τὴν ἀγχιστείαν.

Ὁρᾷς ὅσης ἡμῖν παρασκευῆς ἐστι χρεία; οἵου βίου; πόσης καὶ ποταπῆς ἐστὶ τῆς σπουδῆς, ὥστε ποτὲ πρὸς τοῦτο τὸ μέτρον τῆς παῤῥησίας ὑψωθείσης ἡμῶν τῆς συνειδήσεως τολμῆσαι εἰπεῖν τῷ Θεῷ, ὅτι Πάτερ; Εἰ γὰρ περὶ τὰ χρήματα βλέποις, εἰ περὶ τὴν βιωτικὴν ἀπάτην ἠσχολημένος εἴης, ἢ τὴν ἐξ ἀνθρώπων δόξαν ἀναζητοίης, ἢ τῶν ἐπιθυμιῶν ταῖς ἐμπαθεστέραις δουλεύοις· ἔπειτα τὴν τοιαύτην προσευχὴν διὰ στόματος λάβοις· τί οἴει ἐρεῖν τὸν εἰς τὸν βίον βλέποντα καὶ τῆς προσευχῆς ἐπαΐοντα; Ἐγὼ γὰρ τοιούτων τινῶν ῥημάτων ἀκούειν δοκῶ, ὡσανεὶ τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν τοιοῦτον λέγοντος· Πατέρα καλεῖς, ὁ κατεφθαρμένος τῷ βίῳ τὸν τῆς ἀφθαρσίας Πατέρα; τί μολύνεις τῇ ῥυπαρᾷ σου φωνῇ τὸ ἀκήρατον ὄνομα; τί καταψεύδῃ τοῦ ῥήματος; τί καθυβρίζεις τὴν ἀμόλυντον φύσιν; Εἰ τέκνον ἦς σὺ ἐμόν, ἐκ τῶν ἐμῶν ἀγαθῶν ἔδει πάντως καὶ τὸν σὸν βίον χαρακτηρίζεσθαι. Οὐκ ἐπιγινώσκω τῆς ἐμῆς φύσεως ἐν σοὶ τὴν εἰκόνα· ἐκ τῶν ἐναντίων οἱ χαρακτῆρες· τίς κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος; τίς ζωῆς καὶ θανάτου συγγένεια; τίς οἰκειότης τῷ καθαρῷ τὴν φύσιν πρὸς τὸν ἀκάθαρτον; Πολὺ τοῦ εὐεργέτου πρὸς τὸν πλεονέκτην τὸ μέσον. Ἄμικτος ἡ τοῦ ἐλεήμονος καὶ τοῦ ἁπηνοῦς ἐναντίωσις. Ἄλλος πατὴρ τῶν ἐν σοὶ κακῶν. Τὰ γὰρ ἐμὰ γεννήματα τοῖς πατρῴοις ἀγαθοῖς καλλωπίζεται, τέκνον τοῦ ἐλεήμονος ὁ ἐλεήμων, καὶ τοῦ καθαροῦ ὁ καθαρός, ὁ φθορᾶς ἀλλότριος τοῦ ἀφθάρτου, καὶ τὸ ὅλον ἐξ ἀγαθοῦ ἀγαθὸς καὶ ἐκ δικαίου δίκαιος. Ὑμᾶς δὲ οὐκ οἶδα πόθεν ἐστέ. Οὐκοῦν ἐπικίνδυνον πρὶν καθαρθῆναι τῷ βίῳ τῆς προσευχῆς ταύτης κατατολμῆσαι, καὶ πατέρα ἑαυτοῦ τὸν Θεὸν ὀνομάσαι» (P.G. 44, 1140-1144).

τιμή νά συμπεριφερθοῦμε μέ τρόπο πού τιμᾶ Αὐτόν πού μᾶς ἐτίμησε:

«Ἐάν ἀποκαλοῦμε τόν Θεό Πατέρα καί ἔτσι ἀξιωθήκαμε τήν λαμπρά τιμή, πῶς εἶναι δυνατόν νά μή ζήσουμε ἀξίως αὐτοῦ πού μᾶς τίμησε;»[29].

ii) Μέ τό Μυστήριο τοῦ ἁγίου Χρίσματος οἱ πιστοί λαμβάνουν τό ἅγιο Πνεῦμα, πού τούς καθιστᾶ υἱούς τοῦ Θεοῦ κατά Χάρη καί τούς παρέχει ὅλα τά ἄλλα χαρίσματα *«ἵνα τὴν υἱοθεσίαν ἀπολάβομεν»*[30].

iii) Μέ τό Μυστήριο τῆς θείας Εὐχαριστίας καί τήν θεία Κοινωνία οἱ πιστοί ἑνώνονται μέ τόν Υἱό τοῦ Θεοῦ κατά τούς λόγους Του:

«Ἐκεῖνος πού τρώει τήν σάρκα μου καί πίνει τό αἷμα μου εἶναι ἑνωμένος μαζί μου, κι ἐγώ μ᾽ αὐτόν»[31].

Μέ τήν θεία Κοινωνία καθαρίζονται ἀπό τόν ρῦπο τῆς ἁμαρτίας, ἐφ᾽ ὅσον κατά τήν διδασκαλία τῆς ἁγίας Γραφῆς:

«Τό αἷμα τοῦ Χριστοῦ, ὁ ὁποῖος ἔχοντας τό Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ πρόσφερε τόν ἑαυτό του ἀψεγάδιαστη θυσία στόν Θεό, θά καθαρίσει τήν συνείδησή μας ἀπό τά ἔργα πού ὁδηγοῦν στόν θάνατο, ἔτσι ὥστε νά μποροῦμε νά λατρεύουμε τόν ἀληθινό Θεό»[32].

---

29. *«Εἰ Πατέρα καλοῦμεν τὸν Θεὸν καὶ τῆς οὕτω λαμπρᾶς ἠξιώθημεν τιμῆς, πῶς οὐκ ἀξίως τοῦ τετιμηκότος πολιτευσόμεθα;»* (PG 72, 688).

30. Πρός Γαλάτας δ′ 5.

31. *«Ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα ἐν ἐμοὶ μένει, κἀγὼ ἐν αὐτῷ»* (Ἰωάννου στ′ 56).

32. *«Τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ, ὃς διὰ Πνεύματος αἰωνίου ἑαυτὸν προσήνεγκεν ἄμωμον τῷ Θεῷ, καθαριεῖ τὴν συνείδησιν ὑμῶν ἀπὸ νεκρῶν ἔργων εἰς τὸ λατρεύειν Θεῷ ζῶντι»* (Πρός Ἑβραίους θ′ 14).

iv) Μέ τό Μυστήριο τῆς ἱερᾶς Ἐξομολογήσεως οἱ πιστοί θεραπεύονται ἀπό τά τραύματα τῆς ἁμαρτίας:

«Νά ἐξομολογεῖσθε, τίς ἁμαρτίες σας ὁ ἕνας στόν ἄλλο καί νά προσεύχεστε ὁ ἕνας γιά τόν ἄλλο, γιά νά θεραπευτεῖτε»[33].

Καί γενικῶς, μέ τήν θεία Χάρη πού παρέχεται στά μέλη τῆς Ἐκκλησίας μέ τίς ἁγιαστικές τελετές, ἁγιάζεται ὁλόκληρη ἡ ζωή τους καί ζοῦν *«ἐν Χριστῷ»*.

Γιά τήν *«ἐν Χριστῷ»* ζωή τῶν πιστῶν διαπραγματεύονται οἱ ἑπτά λόγοι τοῦ θείου Πατέρα μας Νικολάου Καβάσιλα[34].

β΄. Ὅταν ἀγωνίζονται νά ἀποβάλλουν καί νά νεκρώσουν τά πάθη τῆς ἁμαρτίας κατά τήν ἀποστολική προτροπή:

«Ἀπονεκρῶστε, λοιπόν, ὅ,τι σᾶς συνδέει μέ τό ἁμαρτωλό παρελθόν: Τήν πορνεία, τήν ἠθική ἀκαθαρσία, τό πάθος, τήν κακή ἐπιθυμία καί τήν πλεονεξία, πού εἶναι εἰδωλολατρία. Γιά ὅλα αὐτά θά πέσει ἡ ὀργή τοῦ Θεοῦ πάνω σ' ἐκείνους πού δέ θέλουν νά πιστέψουν. Σ' αὐτούς ἀνήκατε ἄλλοτε κι ἐσεῖς, ὅταν αὐτά τά πάθη δυνάστευαν τήν ζωή σας. Τώρα ὅμως πετάξτε τα ὅλα αὐτά ἀπό πάνω σας: Τήν ὀργή, τόν θυμό, τήν πονηρία, τήν κακολογία καί τήν αἰσχρολογία. Μή λέτε ψέματα ὁ ἕνας στόν ἄλλο, ἀφοῦ βγάλατε ἀπό πάνω σας τόν παλιό ἁμαρτωλό ἑαυτό σας μέ τίς συνήθειές του, καί ντυθήκατε τόν καινούργιο ἄνθρωπο, πού ἀνανεώνεται συνεχῶς σύμφωνα μέ τήν εἰκόνα τοῦ δημιουργοῦ του,

33. *«Ἐξομολογεῖσθε ἀλλήλοις τὰ παραπτώματα, καὶ εὔχεσθε ὑπὲρ ἀλλήλων, ὅπως ἰαθῆτε· πολὺ ἰσχύει δέησις δικαίου ἐνεργουμένη»* (Ἰακώβου ε′ 16).

34. Περί τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς· Λόγοι ἑπτά (ἤτοι περί μυστηρίων) P.G. 150, 368-685.

ὥστε μέ τήν νέα ζωή του νά φτάσει στήν τέλεια γνώση τοῦ Θεοῦ»[35].

Ἡ ἀφθαρσία καί ἡ ἀθανασία εἶναι τά χαρακτηριστικά τῆς νέας ὑπάρξεως τοῦ ἀνθρώπου, πού μᾶς χάρισε ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστός καί πού θά ὁλοκληρωθεῖ στόν μέλλοντα αἰώνα κατά τούς ἀποστολικούς λόγους:

«Πρέπει, ἀλήθεια, αὐτό πού εἶναι φθαρτό νά μεταμορφωθεῖ σέ ἄφθαρτο. Κι αὐτό πού εἶναι θνητό νά γίνει ἀθάνατο»[36].

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος καταγράφει τήν ἐλπίδα τοῦ πιστοῦ ὅτι ὁ Κύριός μας:

«Θά μεταμορφώσει τό φθαρτό μας σῶμα καί θά τό κάνει ὅμοιο μέ τό δικό του ἔνδοξο σῶμα, μέ τήν δύναμη καί τήν ἐξουσία πού ἔχει νά ὑποτάξει στόν ἑαυτό του τά πάντα»[37].

35. «*Νεκρώσατε οὖν τὰ μέλη ὑμῶν τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, πορνείαν, ἀκαθαρσίαν, πάθος, ἐπιθυμίαν κακήν, καὶ τὴν πλεονεξίαν ἥτις ἐστὶν εἰδωλολατρία, δι' ἃ ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς ἀπειθείας, ἐν οἷς καὶ ὑμεῖς περιεπατήσατέ ποτε, ὅτε ἐζῆτε ἐν αὐτοῖς· νυνὶ δὲ ἀπόθεσθε καὶ ὑμεῖς τὰ πάντα, ὀργήν, θυμόν, κακίαν, βλασφημίαν, αἰσχρολογίαν ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν· μὴ ψεύδεσθε εἰς ἀλλήλους, ἀπεκδυσάμενοι τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον σὺν ταῖς πράξεσιν αὐτοῦ καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν νέον τὸν ἀνακαινούμενον εἰς ἐπίγνωσιν κατ' εἰκόνα τοῦ κτίσαντος αὐτόν*» (Πρός Κολοσσαεῖς γ' 5-10).

36. «*Δεῖ γὰρ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀφθαρσίαν καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀθανασίαν*» (Πρός Κορινθίους Α' ιε' 53).

37. «*Μετασχηματίσει τὸ σῶμα τῆς ταπεινώσεως ἡμῶν εἰς τὸ γενέσθαι αὐτὸ σύμμορφον τῷ σώματι τῆς δόξης αὐτοῦ κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ δύνασθαι αὐτὸν καὶ ὑποτάξαι αὑτῷ τὰ πάντα*» (Πρός Φιλιππησίους γ' 21).

Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος πανηγυρίζει ὡς ἐξῆς διδάσκοντας περί τοῦ μυστηρίου τῆς σαρκώσεως στόν λη΄ λόγο του «Εἰς τά Θεοφάνεια εἴ τουν Γενέθλια τοῦ Σωτῆρος»:

«Διότι ὁ Θεός φανερώθηκε στούς ἀνθρώπους διά τῆς γεννήσεως. Καί ὑπῆρχε μέν πρίν, καί ὑπῆρχε πάντοτε, προερχόμενος ἀπό τόν πάντοτε ὑπάρχοντα, πάνω ἀπό κάθε αἰτία καί λογική (ἐπειδή δέν ὑπῆρχε λόγος ἀνώτερος ἀπό τόν Λόγο), ἀλλά μετά ἔλαβε σῶμα γιά χάρη μας, γιά νά μᾶς χαρίσει τήν εὐτυχή ὕπαρξη, ἐκεῖνος πού μᾶς ἔδωσε τήν ὕπαρξη, ἤ, καλύτερα γιά νά μᾶς ἐπαναφέρει μέ τήν σάρκωσή Του στήν εὐτυχή ὕπαρξη ἀπό τήν ὁποία εἴχαμε ἀπομακρυνθεῖ ἐξ αἰτίας τῆς κακίας μας. Καί στήν ἐμφάνισή Του δίνεται τό ὄνομα Θεοφάνεια, στήν γέννησή του τό ὄνομα Γενέθλια»[38].

Στό Θεοτοκίο πού ἀκολουθεῖ, ὁ πιστός διεκτραγωδεῖ τήν πνευματική κατάστασή του καί παρακαλεῖ τόν λυτρωτή Σωτήρα Κύριό μας Ἰησοῦ Χριστό, νά τόν καινοποιήσει μέ τήν δύναμη τοῦ μυστηρίου τῆς σαρκώσεώς Του:

«Εἰκόνος ἧς μετέλαβον, θεουργικῶς τῆς κρείττονος, ἐξώσθην, οἴμοι ὁ τάλας! δι᾽ ἀκρασίας τῆς πάλαι· σὺ δὲ Χριστὲ ὡς εὔσπλαγχνος, ἀῤῥήτως κοινωνήσας μοι, τοῦ χείρονος μετείληφας, καινοποιήσας Σωτήρ με παρθενικῶν ἐξ αἱμάτων».

ΑΜΗΝ

38. *«Ἐφάνη γὰρ Θεὸς ἀνθρώποις διὰ γεννήσεως· τὸ μὲν ὤν, καὶ ἀεὶ ὢν ἐκ τοῦ ἀεὶ ὄντος, ὑπὲρ αἰτίαν καὶ λόγον (οὐδὲ γὰρ ἦν τοῦ Λόγου λόγος ἀνώτερος)· τὸ δέ, δι᾽ ἡμᾶς γενόμενος ὕστερον, ἵν᾽ ὁ τοῦ εἶναι δούς, καὶ τὸ εὖ εἶναι χαρίσηται· μᾶλλον δέ, ρεύσαντας ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ εὖ εἶναι διὰ κακίαν, πρὸς αὐτὸ πάλιν ἀπαναγάγῃ διὰ σαρκώσεως. Ὄνομα δέ, τῷ φανῆναι μὲν Θεοφάνεια, τῷ δὲ γεννᾶσθαι, Γενέθλια»* (P.G. 36, 313).

Ἐπίλογος

Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ θεολόγος μᾶς προτρέπει:

«Γενώμεθα ὡς Χριστὸς ἐπεὶ καὶ Χριστὸς ὡς ἡμεῖς· γενώμεθα θεοὶ δι᾽αὐτόν, ἐπειδὴ κἀκεῖνος δι᾽ ἡμᾶς ἄνθρωπος» (Λόγος Α΄, Εἰς τό Ἅγιον Πάσχα καί εἰς τήν βραδύτητα, P.G. 35, 397).

Έκδοτική Παρουσία

ΕΠΤΑΛΟΦΟΣ Α.Β.Ε.Ε.

Αρίστιππου 12-16, 116 36 Αθήνα
Τηλ.: 210.921.7513, 210.921.4820 • Fax: 210.923.7033
www.eptalofos.gr • e-mail: info@eptalofos.gr